

Dansk Skoleforening
for Sydslesvig e.V.

DIREKTIONENS BERETNING TIL DET ORDINÆRE FÆLLESRÅDSMØDE

Torsdag den 25. oktober 2018

på Jes Kruse-Skolen

INDHOLD

Direktionens beretning til det ordinære Fællesrådsmøde.....	3
<i>ved direktør Lars Kofoed-Jensen</i>	
Dagtilbudsområdet.....	5
Skole- og Gymnasieområdet	9
Kurser og pædagogiske arrangementer	21
Center for Pædagogik.....	23
IT i Skoleforeningen.....	33
Teknisk Afdeling	34
Skoleforeningens økonomi.....	37
 Dansk Voksenundervisning i Sydslesvig	 39
<i>ved sekretær Anne Lobach</i>	
 Ladelund Ungdomsskole	 41
<i>ved forstander Hans Jochimsen</i>	
 Ungdomskollegiet.....	 43
<i>ved forstander Allan Pedersen</i>	
 Jaruplund Højskole	 44
<i>ved forstander Karsten B. Dressø</i>	

DIREKTIONENS BERETNING TIL DET ORDINÆRE FÆLLESRÅDSMØDE

Torsdag den 25. oktober 2018 på Jes Kruse-Skolen

ved direktør Lars Kofoed-Jensen

Finansåret 2017 endte med et underskud på næsten 600.000 €. Det reviderede budget for 2018 forudså – trods besparelser på skoleområdet – et underskud på næsten 1.8 mio €. Meget store lønstigninger i de indgåede overenskomster i Tyskland og Danmark gør, at det er endog meget tvivlsomt, om det kan holdes under 2 mio €.

Fremskrivningerne for 2019 vil igen være lavere end stigningerne i udgifterne og vi vil være nødt til fortsat at lede efter besparelsesmuligheder på de områder, hvor vore udgifter uden særlige grunde ligger over "normale" niveauer.

På skoleområdet indgik vi en aftale med såvel Lærereforeningen som Lederforeningen. Disse har hjulpet os det første skridt på vejen – men vi er endnu langt fra i mål. Jeg vil dog gerne gentage min tak til disse grupper for at tage medansvar. Og så vil jeg understrege, at jeg har den største respekt for det arbejde der udføres af alle vore medarbejdere. Når jeg har problematiseret vore aftaler på de to lærerområder, handler det IKKE om en kritik af vore lærere og gymnasielærere – det handler om en kritik af de aftaler vi har, og som ikke er fulgt med standarden i Danmark. Det er en kritik på "systemplan" – og jeg må appellere til, at alle vore gode lærere og gymnasielærere ikke tager systemkritikken personligt. Jeg må også appellere til alle jer forældre om at skelne skarpt mellem "de aftaler, arbejdet udføres under" og de mennesker, der hver dag gør deres bedste for Skoleforeningen. Det handler for os om at sikre et system, så vi kan klare de økonomiske udfordringer med mindst mulige omkostninger for børnene i vores system og med mindst mulig risiko for påtvungne nedskæringer udefra, fordi man læser et revisionsprotokollat der indeholder ord som "sparepotentiale" og "effektiviseringsmuligheder". Jeg talte sidste år om et sparebehov på mindst 10 % på de to lærerområder. Med lærernes hjælp er vi gået det første skridt – vi forsøger her til efteråret at finde veje til også at tage de første skridt sammen med gymnasielærerne.

På det administrative område møder vi stadig flere krav udefra – herunder dokumentationskrav. Øget aktivitet på dagtilbuds- og skole-fritidsområdet øger det administrative arbejde både fordi der skal indkræves flere forældrebetaling og fordi der er flere og flere ansatte på disse personaleområder. Skoleforeningen har over 1.500 ansatte – og disse administreres af en forholdsvis lille centraladministration. Vi forsøger med digital udvikling at løse stadig flere opgaver med stort set samme personale – men revisorens undersøgelse tyder på, at vi stadig er sårbare, fordi der er forholdsvis få på hvert område. Til gengæld ligger vore administrative udgifter – det viser revisorens undersøgelser også - væsentligt under, hvad der kendes af lignende tal flere andre steder.

Det hører også med til økonomien at snakke om vores bygningsmasse. Vi har steder i rivende udvikling, hvor både dagtilbud og skole skal udvides for at matche mindretallets behov. Nærmest overalt mangler vi kapacitet på dagtilbudsområdet, især vuggestuepladser. Udvidelse af kapaciteten er fortsat af højeste prioritet – ikke for at kapre flere til mindretallet, men for at dække det behov, der er i mindretallet. Vi har rigtig mange gamle bygninger, der trænger til renovering – så også her er der brug for penge. Dog skal vi nok gøre os nogle tanker om, hvorvidt vi har brug for alle bygningerne, om de matcher de

pædagogiske udviklingstendenser vi ser. Vi skal tænke os godt om, hvor vi bruger pengene – men uanset hvad er der brug for rigtigt mange penge.

Men både udvidelser og renoveringer skal desværre ske i en tid hvor byggebranchen boomer. Det betyder, at det er svært at få håndværkere, det er svært at få brugbare bud på vore licitationer og priserne sprænger stort set alle budgetter. Vi gør vort bedste – og kunne vi selv få flere medarbejdere til Teknisk Afdeling, kunne vi kompensere for nogle af disse problemer. Men selvom vi er en god arbejdsplads, har vi svært ved at tiltrække kvalificerede, for de er alle i job og vi kan ikke altid konkurrere med det private arbejdsmarked, når der som nu er gyldne tider for byggeriet.

Som I har kunnet læse for nyligt, får vi et flot tilskud af Hanved Kommune til skoleudvidelsen der. Andre steder kniber det – især, hvis vores mindretalsbørn kommer fra andre kommuner end der hvor institutionen står. Vi har institutioner i 41 kommuner – men vi har børn fra over 300 kommuner. Vi oplever desværre, at det er meget svært at få hjælp til anlæg (drift er lovreguleret – det kræver uhyggeligt meget arbejde, men vi får tilskud ind) – især får vi nærmest ingenting fra kommuner der sender børn til vores institution i nabokommunen, simpelthen fordi institutionen ikke ligger i deres egen kommune. Med andre ord kommer vi som mindretal af og til i klemme i kommunestrukturen.

Skoleforeningen handler ikke kun om økonomi. Heldigvis sørger mange gode medarbejdere for at holde fokus på det pædagogiske arbejde – det kan I læse mere om på de efterfølgende sider. Her er blot nogle få udpluk af den løbende udvikling.

Der er nu vedtaget nye læreplaner for 1.-10. klasse og implementeringsarbejdet er gået i gang. I de kommende år vil der være mange tiltag for, at de nye læreplaner også arbejdes godt ind i det daglige virke. Dagtilbud har fået et Trivsels- og Beskyttelseskoncept som ligger i forlængelse af udviklingsarbejdet på området. Sidste år gennemførte Dagtilbud en stor evalueringsdag på A.P. Møller Skolen som viste noget af det store pædagogiske arbejde der hver dag udføres på vore institutioner. Vi har gennemført lederseminar med fokus på overgange, fordi vi – som vi skrev sidste år – til stadighed arbejder på sammenhængen i hele forløbet fra vuggestue til endt skolegang. Det arbejde vil fortsætte.

Digitaliseringen er i praksis meget svær og langsom at gennemføre – men nu ligger der indholdsmæssige beskrivelser for alle fag, og vi arbejder i den kommende tid videre med, hvad der skal til for at virkeliggøre disse. På dagtilbudsområdet vil tilgangen være at se på, hvordan det digitale kan understøtte de seks områder i de pædagogiske læreplaner.

Det første område, hvor I kommer til at høre noget mere konkret, er på kommunikationsområdet, hvor vi i dag har alt for mange platforme (især på skoleområdet) – og hvor nogle af disse ikke længere opdateres og udvikles, mens andre er ulovlige i henhold til de nyeste regler for databeskyttelse. Udviklingen inden for digitalisering er også afhængig af forhold, som vi ikke er herrer over. Jeg tænker her på den digitale infrastruktur i Slesvig-Holsten. Vi vil ikke kunne udvikle i samme takt over alt – men vi vil gøre hvad vi kan ud fra vores økonomiske og politiske muligheder for at komme videre – for selvfølgelig skal vi videre.

Sprogdebatten har fyldt meget – men det arbejder vi jo netop sammen med Fællesrådet om. I formandens beretning vil I kunne høre og siden læse mere om dette.

Jeg vil gerne slutte med at sige tak for veludført arbejde til alle vore medarbejdere. Jeg har mødt mange, der lægger hjerteblod i dagligdagen. Og også tak for samarbejdet til de mange frivillige forældre, jeg har mødt – forældreengagementet er en uundværlig grundpille i Skoleforeningen. Jeg ser frem til det fortsatte fælles arbejde til gavn for vore børn og unge – også når vi i fællesskab skal finde løsninger på store økonomiske udfordringer.

DAGTILBUDSOMRÅDET

BØRNETAL I DAGTILBUD

Samlet børnetal i dagtilbuddene (årligt gennemsnit – for 2018 vises tallet fra juni måned):

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Juni 2018
1.871	1.972	2.049	2.074	2.088	2.088	2.115	2.211	2.288	2.463	2.551

Deraf antal vuggestuebørn (årligt gennemsnit – for 2018 vises tallet fra juni måned):

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Juni 2018
75	129	138	151	227	317	376	427	496

Antallet af børn, der har været på Hjerpsted Feriekoloni, har siden 2010 udviklet sig på følgende måde:

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
844	830	804	843	835	869	849	815	843

Antallet af børn, der modtager tilbuddet om forlænget åbningstid, har siden 2012/2013 udviklet sig på følgende måde (status juni 2018):

2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018
171	370	522	664	849	966

”VI HAR BRUG FOR FLERE PLADSER I VORES DAGTILBUD”

Det kan vi alle kun være enige i og arbejder derfor konstant på at sætte pladsbehovet på den politiske dagorden. Vores løbende ventelister viser fortsat et behov på op til 330 merpladser og det gælder for behovet på hele 0-6 årsområdet. I Skoleforeningen har vi i alt 57 dagtilbud, deraf aktuel 3 rene vuggestuer med plads til i alt 130 vuggestuebørn, 21 dagtilbud som ved siden af børn i alderen 3-6 år har vuggestuegrupper med op til 230 pladser og i alt 18 dagtilbud som har såkaldte aldersintegrerede grupper med op til 172 pladser for de mindste. Dvs. i alt har Skoleforeningen i dag op til 532 mulige pladser for børn i alderen 0-3 år.

I september 2017 startede vores helt nye dagtilbud – nemlig Harreslevløkke Daginstitution i Harreslev Kommune – først med små 12 børn og allerede to måneder senere var Harreslevløkke på 36 børn. I dag er dagtilbuddet booket ud med i alt 44 børn – deraf 37 vuggestuebørn. Siden september har Borreby Børnehave i Egerneførde udvidet pladstilbuddet på 0-3 årsområdet med i alt 9 nye pladser. Siden februar 2018 er også Skovlund Børnehave glad for 10 herlige vuggestuebørn, som boltrer sig i de fine nye lokaler. Vi vil her også gerne nævne, at Skovgades Børnehave i Flensborg siden sommer 2017 har to skønne lokaler på Gustav Johannsen-Skolen, som fortrinsvis er tænkt til at samle vores førskolebørn fra både Skovgades- Duborg- og Vesteralle Børnehave – og dermed har vi udvidet Flensborgs pladstilbud med i alt 30 nye pladser for børn i alderen 3-6 år.

Og vi kan allerede nu sige, at lige om lidt også Nibøl Børnehave bliver klar til at åbne sine døre for at kunne modtage 20 nye vuggestuebørn tæt fulgt af Kiel Pries Børnehave, som til efteråret venter på at tage imod 10 vuggestuebørn.

NETVÆRSLEDELSE

Netværksledelse – *hvad er det egentlig?*

Ved netværksledelse forstås et forpligtende ledelsessamarbejde mellem institutionslederne og er i dag en almindelighed i mange danske kommuner. På dagtilbudsområdet kører vi allerede med modellen siden 2014 og baggrunden for det er blandt andet de stadig voksende krav i forbindelse med mange nye opgavetyper. Med en forpligtende ledernetværksstruktur ønsker vi også at imødegå arbejdspress, krydspres og ensomhed. Netværket er her en måde at skabe et rum for faglig sparring og erfaringsudveksling med ligesindede. Lederne kommer tættere på hinanden og også samarbejdet med forvaltningen skal skabe større sammenhæng rundt om fælles opgaveløsninger.

I det forgangne år har vi sammen med én leder fra hvert netværk dannet en arbejdsgruppe og drøftet hvordan vi kan blive endnu bedre til at udnytte hinandens resurser og viden. Hvordan får lederne endnu mere medejerskab i den daglige politiske dagsordenen? Hvordan støtter lederne op om nye ledere? Hvordan kan lederne blive endnu bedre sparringspartnere for forvaltningen? Det er blot et par af de spørgsmål, som blev rejst i arbejdsgruppen og taget med ind i revideringen af den formålsbeskrivelse for netværksarbejdet, som eksisterer siden 2014. Papiret er stadig under udvikling og forventes at være klart til udgangen af 2018.

DIALOG EVALUERINGEN DEN 28.9.2017 – SE, GØR OG RØR LÆRING

Løbende evalueres den lokale pædagogiske læreplan med seks obligatoriske temaer:

1. Barnets alsidige personlige udvikling
2. Sociale kompetencer
3. Sprog og læsning
4. Krop og bevægelse
5. Natur og naturvidenskab
6. Kulturelle udtryksformer og værdier

Hvert andet år indsendes evalueringerne på skrift til Dagtilbudskontoret. Formålet er, at ledelse og medarbejdere høster ny viden om deres eget pædagogiske arbejde; en viden, der skal bruges til videreudvikling og synliggørelse af arbejdet.

Anderledes foregik evalueringen i 2017. For bl.a. at synliggøre arbejdet med læreplanerne, inviterede dagtilbudsområdet til en se- og rørbar evaluering på A. P. Møllerskolen den 28. september – for første gang.

Pædagogerne gav her et indblik i nogle af de mange indsatser de arbejder med for at sikre trivsel, udvikling og læring for børn i dagtilbud.

Samarbejdsrådene, Fællesrådet, Styrelsen, ledere, administrationen, skoler og eksterne samarbejdspartnere fra de offentlige myndigheder, politikere samt interesserede forældre var inviteret til at se, høre og fornemme, hvor forskellig viden dukker op i de forskellige institutioner.

Dagtilbuddene evaluerede selvvalgte fokusområder fra den pædagogiske læreplan i en vekselvirkning mellem oplæg og dialog for således at give Dialogevalueringens deltagere indblik i dagtilbudsområdets arbejde og konstante udvikling.

Dialogevalueringen var en unik mulighed for en ny type dialog mellem alle aktører rundt om det arbejde og de faglige relationer, der foregår i praksis.

6 læreplanstemaer, 57 forskellige muligheder for omsætning i praksis og den dermed forbundne læring og udvikling. Denne forskellighed gjorde indtryk - ikke mindst dagtilbuddene imellem, som gennem formidlingen af et øjebliksbillede også kunne inspirere gensidigt via *videnshoppingcentret*, som havde dørene åbne denne aften.

KURSER

Rum for undren- filosofi med børn

Er man stadig venner, når man er uvenner?

Hvorfor falder vi ikke af jorden, når den drejer?

Hvordan kan jeg vide, at jeg ikke drømmer?

Spørgsmål som disse fylder meget ofte i børns liv, fordi de er tæt forbundne med deres hverdagserfaringer. Men samtidig er spørgsmålene filosofiske og svære at snakke om, fordi der ikke findes entydige svar.

På kurset fik deltagerne viden om børns undren og filosofiske samtaler. Instruktørerne præsenterede konkrete måder at arbejde med børn og filosofi på ved at lægge vægt på problemstillinger, udfordringer og muligheder med tilknytning til børnehavens praksis. Desuden afprøvede deltagerne selv kræfter med nogle filosofiske øvelser.

Gennem en god vekselvirkning mellem teori og praksis oplevede deltagerne en dag med mange gode ideer til at inddrage den filosofiske vinkel som konkret kan bruges i forbindelse med dialogisk læsning, på ture ud af huset og meget mere.

Grundkursus i sansemotorisk udvikling

En velstimuleret sansemotorik er vigtig i barnets trivsel, læring og udvikling – både fysisk, psykisk, kognitivt og socialt.

Det kræver viden om den motoriske udvikling, kendskab til legens betydning, og blandt andet at være bevidst om rollen som igangsætter. Fysioterapeut Laura Marie Pedersen og Balder Brøndsted, cand.scient. i idræt, bevægelseskonsulent og indehaver af firmaet *Legefabrikken*, gav deltagerne mulighed for at tilegne sig viden om sansernes betydning for den motoriske udvikling. Deltagerne blev præsenteret for materialerne "Sansemotoriske fokuspunkter for 0-1 ½, - og 3 års barnet og klædt på til, hvordan denne viden kan implementeres i dagligdagen.

Her var der virkelig fokus på vuggestueområdet med praktiske legeaktiviteter, erfaringsdeling og refleksion som en gennemgående rød tråd i forløbet.

"Det har været en god kombination af teori og praksis og en god formidling af, hvordan sansemotoriske aktiviteter kan inddrages i hverdagen. Det har givet inspiration til at bygge videre på aktiviteter vi i forvejen har implementeret i vores dagligdag."

Når børn blomstrer

"Fint at få åbnet øjnene igen for alt det positive i mennesket....." skriver en deltager efter endt kursusdag.

Når vi er sammen med børn, er de sværeste situationer, hvor vi bliver frustrerede og ikke forstår eller har forståelse for barnets adfærd og kommunikation. Det medfører ofte en uhensigtsmæssig adfærd for både børn og voksne. Instruktør Hanne Alling Risager, P-huset, satte fokus på at afdække den gode intention bag adfærden, og på at få indsigt i det uhensigtsmæssige gennem arbejdet med " *De tre*

zoner" samt at få afdækket barnets og den voksnes bagvedliggende ressourcer med redskabet *Ressourceteknologiens styrkekort*.

Kurset gav mulighed for at blive introduceret i koblingen af den anerkendende og styrkebaserede tilgang med afsæt i positiv psykologi.

I løbet af kurset fik deltagerne konkrete visuelle redskaber til at udvikle egen kommunikation og forståelse som bidrager til god energi, overskud og glæde.

TRIVSELS- OG BESKYTTELSESKONCEPT

I løbet af foråret 2018 har Skoleforeningen udarbejdet et fælles trivsel- og beskyttelseskoncept som er bindende på hele 0-6 årsområdet. Hvorfor så det? Allerede tilbage i 2012 trådte det såkaldte "*Bundeskinderschutzgesetz*" (BKisSchG) i kraft. Siden da er det et lovkrav, at hvert dagtilbud skal sætte fokus på børns beskyttelse, sikkerhed og omsorg. Hvert barn har ret til at blive beskyttet mod enhver form for fysisk og psykisk overgreb. Med dette formål for øje blev konceptet på godt 20 sider udarbejdet i samarbejde med PPR (Pædagogisk Psykologisk Rådgivning), Dagtilbudskontoret og medarbejdere på dagtilbudsområdet.

Konceptet lægger op til, at det pædagogiske personale både arbejder forebyggende med beskyttelse af børn samt at understøtte medarbejderne i at ændre på egen praksis, når dette bliver nødvendigt. Konceptet beskriver i alt 7 beskyttelsesindsatsområder, som rummer rigtig mange spørgsmål til eftertanke. Forventningen er, at medarbejderne drøfter hvert enkelt område ved at forholde sig aktiv til alle de spørgsmål og udsagn. Meningen er, at alle dagtilbud i løbet af det kommende år indarbejder indsatsområderne i eget pædagogisk koncept.

For at ruste vore medarbejdere vil den kommende periode derfor være præget af, at vi på kursusområdet tilbyder kurser, foredrag samt fælles temadage med blandt andet emner som magtpositioner, børns medbestemmelse eller også det tillidsfulde forældresamarbejde.

RÅDGIVNING

Mistanke om mulig mistriksel eller overgreb kan til en hver tid blive et aktuelt emne, derfor skal alle have en viden om hvilke handlemuligheder der afkræves.

Har teamet en formodning om overgreb kontaktes en *InsoFa* (*Insoweit erfahrene Fachkraft*), som p.t. er Linda Skrydstrup (pædagogisk konsulent) og Kirsten Tychsen Hansen (dagtilbudsleder Humtrup Børnehave), for rådgivning.

En *InsoFa* er en fagperson med relevant uddannelse inden for børn- og ungearbejdet som er uddannet hos »*Kinderschutzbund*« eller lign. organisationer. Ifølge loven er alle, der arbejder med børn og unge, og som er omfattet af § 8a SGB, forpligtet til at inddrage en *InsoFa* ved mistanke og/eller konkret viden om vold mod børn, inden der må foretages en underretning.

Skoleforeningen har i perioden siden januar til juli 2018 haft 14 rådgivninger på dagtilbudsområdet og 8 rådgivninger på skoleområdet via Skoleforeningens to uddannede *InsoFa*'s.

SKOLE- OG GYMNASIEOMRÅDET

Ved det nye skoleårs begyndelse – opgjort pr. 1. september 2018 – var 5.657 elever indskrevet i de 43 danske skoler i Sydslesvig mod 5.725 elever ved sidste skoleårs begyndelse.

INDSKOLINGSTAL

Ved begyndelsen af skoleåret 2018-2019 blev 555 børn indskolet i de danske skoler i Sydslesvig. Efterfølgende tabel viser tilgangen af nye elever på 1. klassetrin i de seneste 10 år:

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
502	596	594	534	586	533	539	548	594	555

DET SAMLEDE ELEVTAL

Det samlede elevtal i skolerne har i perioden 2009-2018 udviklet sig på følgende måde (opgjort pr. 1. september):

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
5.566	5.636	5.668	5.675	5.738	5.715	5.717	5.703	5.725	5.657

Elevtallet pr. 1. september 2018 er lidt mindre end i de forgangne år. Ser man på det gennemsnitlige elevtal for 2017, som blev opgjort til 5.680, er forskellen ikke så stor. For kalenderåret 2018 siger vores prognose, at det gennemsnitlige elevtal vil ligge omkring 5.687, mens prognosen for kalenderåret 2019 siger, at det gennemsnitlige elevtal vil være ca. 5.700.

Antallet af nye elever i 1. klasse ved begyndelsen af skoleåret 2018-2019 er mindre end i 2017 og lidt højere end i 2016. De kommende år regner vi med, at der vil være lige så mange elever til indskoling som i 2017. Alt i alt vurderes, at elevtallet er stabilt.

Elevernes fordeling på forskellige klassetrin (pr. 1. september 2017)

1. klassetrin	594
2. klassetrin	558
3. klassetrin	528
4. klassetrin	540
5. klassetrin	534
6. klassetrin	476
7. årgang	503
8. årgang	494
9. årgang	459
10. årgang	364
11. årgang	227
12. årgang	224
13. årgang	223
<hr/>	
I alt	5.725

SKOLERNES STØRRELSE

Skoler og antal klasser i skoleåret 2017-2018

Skoler med 1 klasse

Medelby Danske Skole, Vanderup Danske Skole, Vestermølle Danske Skole

Skoler med 2 klasser

Husby Danske Skole, Kobbermølle Danske Skole, Satrup Danske Skole, Vidingherreds Danske Skole, Risum Skole/Risem Schölj, Risby Danske Skole, Store Vi Danske Skole, Treja Danske Skole, Bøl-Strukstrup Danske Skole, Nibøl Danske Skole, Vyk Danske Skole

Skoler med 3 klasser

Kaj Munk-Skolen i Kappel, Skovlund-Valsbøl Danske Skole, Bavnehøj-Skolen, Askfelt Danske Skole, Hatlund-Langballe Danske Skole, Jaruplund Danske Skole, Sørup Danske Skole

Skoler med 4 klasser

Uffe-Skolen, Ladelund Ungdomsskole, Hanved Danske Skole, Lyksborg Danske Skole, Hans Helgesen-Skolen

Skoler med 5 klasser

Trene-Skolen, Jernved Danske Skole, Vesterland-Kejtum Danske Skole

Skoler med 6 klasser

Oksevejens Skole

Skoler med 7 klasser

Bredsted Danske Skole

Skoler med 8 klasser

Duborg-Skolen (eksklusive 11.-13. årgang), Harreslev Danske Skole, Gottorp-Skolen

Skole med 10 klasser

Ejderskolen

Skoler med flere end 10 klasser

Hiort Lorenzen-Skolen	12 klasser
A. P. Møller Skolen (eksklusive 11.-13.)	12 klasser
Sønder Brarup Danske Skole	11 klasser
Jens Jessen-Skolen i Flensborg	15 klasser
Cornelius Hansen-Skolen i Flensborg	14 klasser
Husum Danske Skole	15 klasser
Jes Kruse-Skolen	17 klasser
Jørgensby-Skolen	17 klasser
Læk Danske Skole	17 klasser
Gustav Johannsen-Skolen	19 klasser

SKOLE- OG GYMNASIEOMRÅDET

Skole- og Gymnasiekontoret har indført en områdestruktur, som skal sikre en tættere kontakt imellem skoleforvaltningen og den enkelte institution. Områdestrukturen er forankret under tre områdechefer, der har det overordnede ansvar for skoleområdet.

I skoleåret har Skole- og Gymnasiekontoret i samarbejde med institutionerne fortsat udviklet på indsatsområderne: Reorganisering af ressourcestøtten og implementeringen af skolepædagoger på skoleområdet, læreplansarbejdet, fælles evaluering, fleksibel overgangsfase, team praktik, team eksamen, team læs med udviklingen af mål for sprog og læsning fra vuggestue til 13. årg. og mange flere indsatsområder. Skole- og Gymnasiekontorets kursusvirksomhed er styret af indsatsområderne og vil være det fremadrettet med fokus på fagligheden i fagene og udviklingen af lærings- og undervisningsmiljøet samt evalueringskulturen. Nedenfor er enkelte indsatsområder nærmere beskrevet.

FÆLLES EVALUERING

I skoleåret 17/18 afprøvede vi for 2. år i træk vores nye Fælles Evaluering. Vi var især spændte på, om det digitale indtastningsmodul på SharePoint efter det foregående års tekniske udfordringer kunne fungere gnidningsfrit. Desværre viste det sig i løbet af de første uger, at der med nogle af prøverne igen opstod uventede, nye problemer i forbindelse med indtastningen. For ikke at aflyse forløbet helt og miste data, valgte vi at nedsætte et nød-team, som manuelt indtastede en del af prøverne. På trods af dette blev vi nødt til at ændre tidsplanen igen, så lærerne og lederne først havde adgang til deres rapporter med prøveresultaterne i foråret 18.

De samlede prøveresultater blev nedfældet i den såkaldte Sydslesvig-rapport, hvor de enkelte fagkonsulenter kom med deres analyse og fortolkning af resultaterne. Derudover indgik der en række anbefalinger til kommende indsatser i rapporten. Disse blev drøftet til fagkonsulenternes strategimøde i marts 2018 sammen med repræsentanter fra Direktionen og PPR. Derudover blev rapporten præsenteret på et skoleleder- samt styrelsesmøde i juni 2018, ligesom Fokus også berettede om årets resultater og anbefalinger. En af anbefalingerne for kommende år var at fortsætte med abonnement på det digitale læseværktøj Frontread, som i skoleåret 17/18 var årets store læsesatsning.

LÆSEINDSATS – FRONTREAD

I starten af skoleåret 17-18 blev alle skolernes læsekoordinatorer sammen med interesserede lærere på et kursus introduceret til brugen af Frontread, et digitalt program, der træner læsehastighed og forståelse. Alle 5., 6. og 7. klasser - med enkelte undtagelser af skoler, der havde internetproblemer - har i skoleåret gennemført et obligatorisk 4-5 ugers Frontreadkursus. I foråret fik læsekoordinatorerne og interesserede dansklærere oplæg af Frontread om, hvordan de opnåede resultater kunne fortolkes samt forslag til videre indsats og planlægning.

Team Læs bad i foråret om et samlet resultat, og det viste, at der i perioden efterår 2016 - forår 2018 har været 1.718 elever fra 3. - 10 kl. igennem programmet med en gennemsnitlig forbedring i ord/ minut på 35% på mellemtrinnet og 41% i udskoling. Desuden evaluerede Team Læs Frontread med læsekoordinatorerne, der talte for et fortsat 3 års-abonnement på Frontread, således at brugen af programmet implementeres som en del af læseindsatsen med forhåbning om, at Frontreads resultater kan aflæses i de obligatoriske læseprøver, som foretages som en del af Fælles Evaluering i starten af skoleåret.

SPROG OG LÆSNING – MÅL FOR GYMNASIEOMRÅDET - OVERGANGE

I det forgange år blev der nedsat en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra de to gymnasier, som havde til opgave at udvikle Mål for Sprog og Læsning for området 11. - 13. årgang. Målene for disse årgange er det sidste led i den samlede Mål for Sprog og Læsning-pakke, så vi efterfølgende har et redskab, hvor vi kan følge barnets sprog- og læseudvikling fra "vuggestue til studenterhue". Målene har været til gennemsyn i faggrupperne på de to gymnasier og er til august 2018 klar til at påbegynde den officielle høringsfase.

Sidst i maj arrangerede Udvalget for Sprog og læsning for tredje år i træk en pædagogisk eftermiddag med temaet "overgange fra dagtilbud til skolen". Deltagerne var både pædagoger fra førskolen samt kommende 1. klasses lærere samt ledere, og omdrejningspunktet var, ud over inspiration til det fælles arbejde i overgangsfasen, forventningsafklaring omkring det fremtidige samarbejde mellem de to faggrupper. Samme tema "overgange" var også omdrejningspunkt for udvalgets workshop på lederkonferencen i maj, hvor vi gennem forskellige spørgsmål til overgangssamarbejdet mellem lærere og pædagoger guidede alle lederne gennem en række refleksionsøvelser.

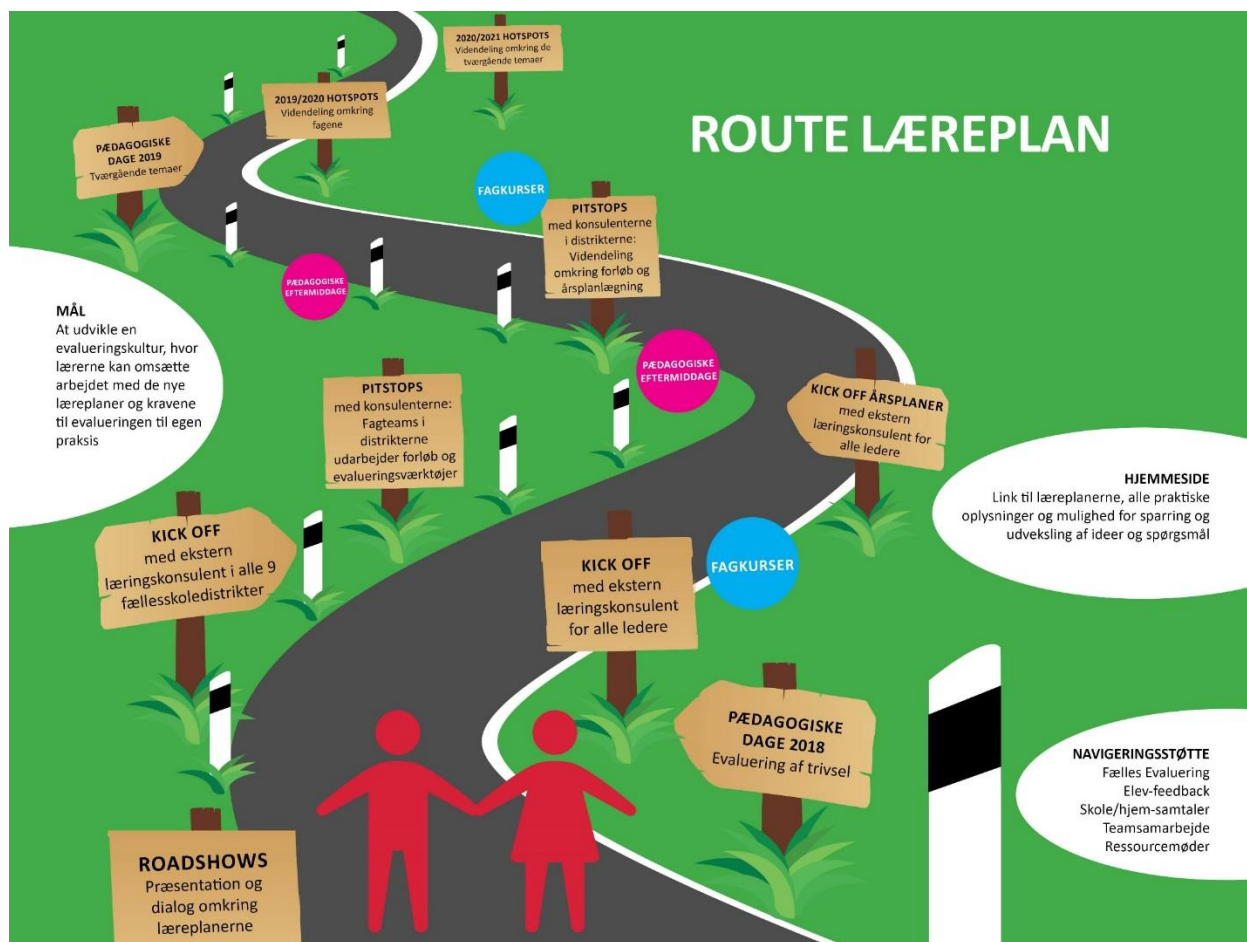
LÆREPLANSARBEJDET

Skoleåret har fortsat med udviklingen af nye læreplaner for fagene, og arbejdet i fagudvalgene er afsluttet sommeren 2018. Styrelsen har vedtaget de nye læreplaner som ligger på Skoleforeningens hjemmeside. De nye læreplaner for 1. - 10. klasse træder vejledende i kraft i skoleåret 2018-2019 og bliver gældende med skoleåret 2019-2020. Læreplanerne bliver bindende for undervisningen og opfylder de faglige krav, som stilles i de officielle slesvig-holstenske læreplaner for grundskolen 1.-4. klassetrin (Lehrpläne der Primarstufe) og fællesskolen 5.-10. klassetrin (Fachanforderungen for SEK I). I form og indhold ligger de tæt op ad de danske læreplaner – forenklede Fælles Mål.

Læreplanerne for fagene knytter an til det pædagogiske arbejde, som dagtilbuddet ud fra pædagogiske læreplaner er forpligtet på. Læreplanerne er derfor også på tværs af fagene en ledetråd for skolens pædagogiske arbejde fra vuggestue til gymnasium ved Skoleforeningen.

Det næste skridt i læreplansarbejdet er udviklingen af evalueringsskemaer, som er tilpasset de nye læreplaner. Såfremt Fællesrådet beslutter dette, vil evalueringsskemaerne i fremtiden danne udgangspunkt for officielle standpunktsbedømmelser. Under alle omstændigheder vil evalueringsskemaerne blive et evalueringsredskab for faglærerne og et dialogisk samtaleredskab for lærer og elev - og skole og hjem samtalen. Med vores nye læreplaner, vejledningerne og evalueringsskemaerne kan Skoleforeningens virksomhed tydeligt genkendes på, at vi lægger os op af dansk pædagogisk virksomhed. Plakaten nedenfor skitserer i pixiform implementeringsstrategien over de næste fire år.

Implementeringsarbejdet er sat i gang og det vil sætte præg på efter- og videreuddannelsen de næste fire år. Ved siden af høringsfasen i foråret 2018, er der blevet afholdt medarbejdermøder – roadshows –, hvor alle medarbejdere er blevet sat ind i det tankesæt, der ligger bag læreplanerne.

Implementeringsforløbet støttes op af ekstern konsulent Lene Heckmann, der er kendt for udvikling og implementering af læreplaner og en evalueringskultur i danske kommuner. Skoleåret 2018-2019 bliver det år, hvor alle skoler og medarbejdere skal arbejde og blive dus med de nye læreplaner og der vil blive afholdt diverse tjenestelige møder støttet op af Skoleforeningens konsulentteam og af Lene Heckmann.

Uddrag fra indledningen til læreplanerne:

Skolen er et værdifuldt bidrag til barnets og den unges dannelse og derfor skal udvikle undervisnings- og læringsmiljøet, så det støtter eleverne i deres dannelsesproces. Dette gør skolen ved at give plads til forskellighed, hvor der aktivt skabes trivsel, læring og udvikling for alle børn og unge i skolen. Det er centralt for elevernes trivsel, alsidige udvikling og livschancer at opleve sig som værdifulde deltagere i sociale og faglige fællesskaber. Derfor skal skolens arbejde tilrettelægges på en måde, der tilgodeser mange forskellige behov og skaber deltagelsesmuligheder for alle. Et øget fokus på de enkeltes udfordringer og styrker er med til at fremme gensidig accept og respekt.

Børn og unge i Sydslesvig vokser op i en flersproget kontekst, hvor sproget i dagtilbud, skoler og fritidstilbud er dansk. Samtidig skal de dygtiggøres til at deltage i det tyske samfund og til at kunne begå sig i en globaliseret og digitaliseret verden. På vestkysten vil frisisk for mange desuden være et tredje

sprog. Målet er derfor at opnå så høj en sproglig kompetence som mulig, da sproget på mange måder er nøglen til den enkeltes læring. Derudover er det danske sprog også en særlig identitetsmarkør for barnet og den unge i det danske mindretal i Sydslesvig. Den sprogdidaktiske opgave er derfor central i alle fag.

Ud over tilegnelsen af faglige kompetencer skal undervisningen i alle fag således bidrage til, at eleverne udvikler personlige kompetencer samt overordnede lærings-, social- og sprogkompetencer. Den løbende udvikling af disse overordnede kompetencer gør det i stigende grad muligt for eleverne at planlægge, analysere og evaluere deres egne læringsprocesser.

Skolerne er dannelses- og uddannelsesinstitutioner for det danske mindretal i Sydslesvig og for de med mindretallet samarbejdende frisere. De danske skoler har deres forankring i nationale, kulturelle, miljøbevidste og demokratiske værdier. Skolen skal gøre eleverne fortrolige med dansk og tysk kultur, ligesom den skal skabe rammer for, at eleverne kan udvikle nysgerrighed og forståelse for værdien af kulturel mangfoldighed, forståelse for vigtigheden af at tage ansvar for et bæredygtigt miljø samt aktivt medborgerskab. Sammen med hele mindretalsdimensionen, herunder fænomenet mindretal og forhold mellem mindretal og flertal, er disse værdier og emner derfor tilgodeset i form af obligatoriske emner i fagene, ligesom de også indgår i de tværgående temaer.

Undervisningen er det centrale sted hvor skolen omsætter sin dannelses- og uddannelsesopgave. Skolens undervisningsbegreb er meget bredt og går længere end den traditionelle opdeling i fag og lektioner. Den gode undervisning er overordnet den, som planlægges, gennemføres og evalueres af læreren i tæt samarbejde med teamet med udgangspunkt i en feedback- og evalueringskultur mellem elev og lærer. Den gode undervisning er endvidere varieret og differentieret i forhold til elevernes forskellige forudsætninger og erfaringsviden og er præget af en tydelig retning, struktur og forventninger. Se endvidere bilag med undervisningsministeriets 12 pejlemærker for god undervisning.

FÆLLESELEVRÅDET

Fælleselevrådet har haft et aktivt år med tre gode møder, hvor de fortsat har sat fokus på Skoleforeningens indsatsområder. En overordnet mobilpolitik for Skoleforeningen har ligeledes været et stort emne og ønsket om en fælles holdning på alle skoler er vigtigt. Der blev lagt fokus på emner som IT et pligt fag i F7, hvor grundlæggende færdigheder inden for Word, Excel, PPP og andre Microsoft programmer bør trænes, så det bliver et naturligt redskab at arbejde med en pc i udskolingen. Samtidig håber fælleselevrådet, at det snart vil være muligt at skrive sin eksamen i alle fag på en pc.... og især terminsprøverne. Igen her vil man gøre opmærksom på, at en fælles holdning for alle skoler i Sydslesvig er vigtig.

Et ønske om en elev-intra app er ligeledes et ønske.

Derudover er der også et stort ønske om, at skolerne får lov til nogle fælles arrangementer. Her har man ideer som at lave fælles emneuger på nogle skoler. Et af de store tiltag, der skal ske i skoleåret 2018/19 vil være et fælles MGP (melodigrandprix) med indledende runder på skolerne og som afslutning et fælles finalearrangement.

Et tættere samarbejde mellem A. P. Møller Skolen og Duborg-Skolen vil fælleselevrådet ligeledes prøve at komme med forslag til.

SYDSLESVIGCREW

Baggrund for fagets oprettelse er skolernes aktive udvikling af en levende kontakt til og bevidstheden om samhørigheden med Danmark som centralt for det danske mindretal i Sydslesvig. SydslesvigCrew,

som er etableret på alle vores fællesskoler er et valgfag som i skoleåret er valgt af ca. 120 elever. SydslesvigCrew er et samarbejdsprojekt med Grænseforeningen og Skoleforeningen. Et af formålene med projektet SydslesvigCrew er at øge antallet af konkrete møder mellem sydslesvigske børn og unge og især jævnaldrende besøgende, men også voksne besøgsgrupper fra Danmark. I skoleåret har SydslesvigCrew været engageret med 1.675 gæster og møder fra Danmark og Tyskland.

Samtidig skal SydslesvigCrew byde på et rum, hvor deltagerne kan reflektere over deres mindretalsidentitet. Hvem er jeg og hvem er det danske mindretal i lokalsamfundet, i forhold til Danmark og i Europa?

Eleverne skal aktiveres som bidragsydere og "bevarere" af den danske kultur i Sydslesvig. Projektet er således med til at styrke de unge sydslesvigeres – og dermed også forældrenes – mindretalsbevidsthed med mødet med mennesker fra Danmark som motor.

TEAM PRAKTIK

Skoleforeningen er på femte år partnerkommune omkring UCSYD's praktik på lærerområdet. Der er i skoleåret blevet uddannet praktiklærere, der er klar til at facilitere de studerendes praktikforløb. På vores praktikskoler, som er Husum Danske Skole, A. P. Møller Skolen, Gustav Johannsen-Skolen, Ladelund Ungdomsskole og Duborg-Skolen, støtter uddannede praktikvejledere op omkring praktikken. Ved siden af den konkrete praktik er Team Praktik i gang med at lægge en strategi for rekruttering af praktikophold i Sydslesvig, som skal igangsættes på alle danske UC'er. Målet er at få flere danske studerende til at vælge Sydslesvig som praktikfokus.

2020 PÆDAGOGISK GENFORENING I UGE 20

Jubilæumsåret 2020 er for Skoleforeningen en vigtig anledning. I forlængelse af Skoleforeningens indsatsområde 'Kontakt til Danmark' vil Skoleforeningen skabe synlighed omkring Sydslesvigs skolevæsen i Danmark og etablere flest mulige møder mellem børn og unge fra Sydslesvig og Danmark. For børn og unge fra Sydslesvig er det en nødvendighed at møde dansk kultur ikke kun i Sydslesvig, men også i Danmark. Aktive kultur møder og aktiviteter med andre børn og unge i Danmark vil styrke deres og de professionelle bevidsthed om værdien i at leve i og med den danske kultur og udvikle børn og unges viden om og forståelse af kultur.

Formålet med projektet er at styrke børn og unges bevidsthed om værdien af dansk sprog og kultur og at udvikle børn og unges forståelse af kultur og evne til at samarbejde på tværs af landegrænser.

Projektet realiseres ved, at skolerne opbygger partnerskaber med andre skoler i Danmark i løbet af 2018-2020 i samarbejde med Rejsekontoret. Skolerne deltager i et partnerskolebesøg i uge 20 i 2020. Parallelt med skoleudvekslingen vil SKURK i uge 20 gennemføre en Sydslesvigkoncert, hvor SKURK er på turne med spillesteder i de fem danske kommuner. Der er nedsat en projektgruppe med deltagelse af SdU og Grænseforeningen, der sammen med institutionerne udvikler projektet.

UDVIKLING AF EN NY RESSOURCESTRATEGI

PPR, fællesskoledistrikterne i Husum og Jes Kruse-Skolen er sammen med Skole- og Gymnasiekontoret i gang med at udvikle en ny ressourcestrategi for den fokuserede indsats for børn og unge med særlige behov. Vi forfølger en strategi omkring en "Sydslesvigmodel", som i skitseform ser sådan ud, at vi etablerer og støtter stærke faglige netværk og miljøer i fælleskoledistrikterne med tydelig faglig forankring i PPR.

Fordele er, at der fastholdes forankringen i fællesskoledistrikterne med ressourceteams, hvor den faglige kompetence og tovholderen er placeret. Der er kort vej mellem distrikternes skoler og kommunikationen mellem hjem og skole og skoler og skoler imellem. Herved sikres videndeling i organisationen og på tværs af fælleskoledistrikterne. Med Sydslesvigmodellen højnes evalueringen og strategilægning af kommende indsatser, hvor der skabes rammer omkring muligheden for fleksible temporære indsatser. Derudover vil den faglige- og forvaltningskommunikationen med eksterne myndigheder rammesætte stærkere og kompetenceløftet bliver lettere og kan omsættes mere fleksibelt. Efteråret 2018 fortsætter med udviklingen af kommende ressourcecentre. Længere nede under Center for Pædagogik, vil PPRs arbejde i skoleåret 2017-2018 blive beskrevet nærmere.

FLEXIBEL OVERGANGSFASE FRA SKOLE TIL UNGDOMSUDDANNELSEN

Ifølge den slesvig-holstenske skolelov er det muligt, at skolerne arbejder med en fleksibel udskoling, hvor de sidste to år (8. og 9.klasse) kan tages over tre år. Her lægges der især vægt på et meget tæt samarbejde med erhvervslivet, da ingen elever skal forlade vores skoler uden tilslutning til en videre

uddannelse. Chancerne for at opnå en ESA vil i en fleksibel udskoling give nogle af vores elever bedre chancer for at klare eksamen med intensiv vejledning og understøttelse.

Efter at Skoleforeningen blev godkendt fra ministeriet i Kiel til at få del af tilskuddet til HK+ i sommeren 2017, gik Skoleforeningen i gang med at forberede en ny Flex-klasse i Flensborg, der skal dække de fire flensborgske fællesskoler samt Sønderbrarup Danske Skole og Læk Danske Skole. Husum Danske Skole gik efter et succesfyldt første år ind i sit andet med deres Flex-Læringsgruppe. I løbet af efteråret blev et koncept til Flex-Flensborg udviklet og godkendt af Styrelsen. I foråret blev der udskrevet to stillinger til Flex-Læringsgruppen, som lige inden sommerferien er blevet besat med et ungt og dynamisk team. Samtidig fik læringsgruppen tildelt en coach, under regi af JAW Flensborg. I det nye skoleår er Skoleforeningen så startet med den nye Flex-Læringsgruppe på Gustav Johannsen-Skolen.

FRIVILLIG MUSIK

Skoleforeningens frivillige musikundervisning styrker og danner basis for musikalsk udfoldelse ved skolens faste arrangementer samt i dagligdagen generelt. Således er der et hav af optrædere til julefester, forårs- og sommerkoncerter, morgensange og i mange andre sammenhænge. Endvidere foregår nogle af de aktiviteter, man arbejder frem mod i den frivillige musikundervisning, også på tværs af skolerne (herunder skolekorkoncerterne) samt på andre institutioner. Således bidrager den frivillige musikundervisning til at åbne skolen op for det omgivne samfund.

SPIL DANSK

Et af de arrangementer, som mange børn og unge fra den frivillige musikundervisning øver til, er Spil Dansk Ugen. Her synges og spilles til morgensange, fællessangs- og samspilsarrangementer m.m. Skoleforeningen takker SSF og SdU for godt samarbejde omkring Spil Dansk Dagen.

SKURK

Skoleforeningens Underholdningsorkester (SKURK), der samles til deres prøver hver måned i Tivoli-Salen på den tidligere Christian Paulsen-Skolen, spillede ved den stort anlagte festival for orkestre "ARENA festival" i Flensborg og ved åbningen af "Harreslev Kulturdage/-Tage 2018" samt afholdt sin traditionsrige sommerkoncert sammen med "Kor er cool" på A. P. Møller Skolen. Her lyttede godt 300 begejstrede tilhørere til en musikalsk rejse, der gik øst om kloden med bl.a. Clara Andresen (elev fra A. P. Møller Skolen) som solist i Rimsky-Korsakovs klarinetkoncert, Japanske fantasier af Samuel Hazo, Big Band sound med musik af Pat Metheny og dansk rockmusik af Nephew.

DANSK SKOLEIDRÆT I SYDSLESVIG

Dansk Skoleidræt er en landsdækkende idrætsorganisation, der har en Sydslesvig-afdeling, Dansk Skoleidræt i Sydslesvig (DSIS). Organisationens overordnede mål er at fremme sundhed, læring og trivsel gennem idræt, leg og bevægelse for alle elever i skolen. Dette sker i tæt samarbejde med skolerne ved at tilbyde aktiviteter i skolens forskellige arenaer – det vil sige i undervisningen og i frikvartererne. DSIS gør det ud fra en grundlæggende tro på, at det er de gode oplevelser med fysisk aktivitet, der grundlægger de gode vaner. Og at det er det, der gør, at eleverne bliver i stand til at træffe sunde valg i livet – både i skolen og i fritiden, både i dag og i fremtiden.

SKOLEFRITIDSTILBUD

I skoleåret 2017-2018 har Skoleforeningen udbygget samarbejdet med SdUs fritidstilbud. Skolefritidstilbuddet på skolerne er enten organiseret ved en SFO (skolefritidsordning) eller ved en HFO (heldagsskolefritidsordning). På grundskolerne er der SFO'er, mens der er HFO'er på fællesskolerne og

de skoler, der har udstationerede fælleskoleklasser 7.- 8. klassetrin. Undtagelsen er Harreslev Danske Skole og Hiort Lorenzen-Skolen, der begge er grundskoler, men som har HFO'er. Forskellen mellem en SFO og en HFO ligger i fleksibiliteten i tilmeldingen og udbuddet af aktiviteter, mens det pædagogiske indhold i arbejdet er ens for begge tilbud. Begge ordninger er således med til at udvikle børne- og læringsmiljøerne på skolerne.

I alt er der 26 SFO'er og 12 HFO'er:

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
SFO'er	27	27	29	30	31	26	26	26	
elever	677	687	696	747	780	719	770	803	821
HFO'er	4	4	4	4	12	12	13	13	12
elever					54	288	284	302	292

Statistikken omfatter kun de elever, der er tilmeldt "Aktivitet og Læring (1. - 4. klasse)", som er en fritidsaktivitet for de yngste elever og svarer til SFO-tilbuddet

SKOLER MED SKOLEFRITIDSORDNINGER (SFO)

Flensborg by

Oksevejens Skole

Slesvig-Flensborg amt

Bøl-Strukstrup Danske Skole, Gottorp-Skolen i Slesvig, Hanved Danske Skole, Hatlund-Langballe Danske Skole, Husby Danske Skole, Jaruplund Danske Skole, Lyksborg Danske Skole, Medelby Danske Skole, Satrup Danske Skole, Skovlund-Valsbøl Danske Skole, Store Vi - Vanderup Danske Skole, Sørup Danske Skole, Treja Danske Skole og Trene-Skolen i Tarp

Nordfrisland amt

Hans Helgesen-Skolen i Frederiksstad, Nibøl Danske Skole, Risum Skole/Risem Schölj, Uffe-Skolen i Tønning, Bavnehøj - Vidingherreds Danske Skole i Nykirke og Vyk Danske Skole

Rendsborg-Egernførde amt

Askfelt Danske Skole, Jernved Danske Skole i Dänischenhagen og Risby Danske Skole.

SKOLER MED HELDAGSSKOLEFRITIDSORDNINGER (HFO)

Flensborg by

Cornelius Hansen-Skolen, Jens Jessen-Skolen, Gustav Johannsen-Skolen

Slesvig-Flensborg amt

Harreslev Danske Skole, Sønder Brarup Danske Skole og Hiort Lorenzen-Skolen i Slesvig

Nordfrisland amt

Bredsted Danske Skole, Husum Danske Skole, Læk Danske Skole og Vesterland-Kejtum Danske Skole

Rendsborg-Egernførde amt

Jes Kruse-Skolen i Egernførde og Ejderskolen i Rendsborg

Under planlægning

Oprettelsen af Duborg-Skolens HFO blev udskudt pga. ombygningsarbejdet på skolen.

GYMNASIEOMRÅDET

STATISTISKE OPLYSNINGER

Ved skoleårets start 2018-2019 var der i alt 646 elever i gymnasieoverbygningen. På trods af en nedgang på 28 elever i forhold til skoleåret 2017-2018, er tilgangen til 11. årgang let stigende, så elevtallet må betragtes at være stabilt over en længere årrække.

Sensommerens diskussion om elevsøgning til ungdomsuddannelser i Danmark viser, at vore gymnasier er i en konkurrencesituation, de ikke har ønsket, men som de må tage op, ved at vise, hvad de står for og hvad de kan tilbyde.

Elevtal pr. 1. september 2018 (pr. 1. september 2017):

	11. årgang	12. årgang	13. årgang
Duborg-Skolen	117 (133)	126 (110)	100 (118)
A. P. Møller Skolen	114 (94)	86 (114)	104 (105)
I alt	231 (227)	211 (224)	204 (223)

I år kunne vi dimittere 217 studenter mod 187 i fjor. I alt var der 103 (80) studenter fra A. P. Møller Skolen, mens der var 114 (107) fra Duborg-Skolen. (Sidste års tal i parentes.)

Kort før jul blev der afholdt rejsegilde på Duborg-Skolen, og det var egentlig planen, at elever og lærere efter påske 2018 skulle være flyttet over i den nyrenoverede Kjær&Richter-bygning, så at arbejdet med den gamle Dall-bygning kunne påbegyndes. Men da leveringen af branddøre var blevet forsinket, kunne ibrugtagningstilladelse fra brandvæsenet ikke foreligge før til efterårsferien i det nye skoleår, så omflytningen vil først ske i efteråret 2018.

I nybygningen vil der være rådighed over et nyt studiecenter, nye fællesarealer, nye og større faglokaler, bl.a. nye naturvidenskabelige lokaler oven på Boldspilsalen, og nye og større klasselokaler. Der kommer nyt inventar, herunder splinternyt funktionelt IT-udstyr i alle lokalerne. Desuden vil kantinen vende tilbage til nye og forbedrede forhold, mens administration, kontorer og lærerværelse midlertidigt vil blive placeret i egnede lokaler.

7.-10. klasse forbliver i Skolegyde, indtil hele byggeriet er færdigt efteråret 2019.

I skoleåret 2017/2018 har A.P. Møller Skolen videreført og udvidet samarbejdet med Aarhus Universitet på tre områder:

- Den 1. februar overtog det Rullende Universitet undervisningen en hel dag på A.P. Møller Skolens gymnasieafdeling.
- A. P. Møller Skolen har i samarbejde med SSF og Aarhus Universitet hen over vinteren kunnet tilbyde månedlig livestreaming af naturvidenskabelige foredrag på skolen. I denne forbindelse har elever forud for foredraget vist og fortalt om emner i tilknytning til foredraget. Livestreamingen indgår i det løbende samarbejde med Aarhus Universitet på det naturvidenskabelige område.

- A.P. Møller Skolen har indledt et nyt samarbejde med Aarhus Universitet omkring projektet SubUniversity, hvor elever med en universitetsfremmed baggrund, men talent for bl.a. naturvidenskab tilknyttes et mentorforløb på universitetet. Fra skolen deltager 10 elever i projektet, der samler unge fra en stribe danske gymnasier.

Den naturvidenskabelige profilklasse på 12. årgang har vundet en pris på 2.000 euro for deres bidrag til Interreg-projektet PaNaMa (arbejdsmarkedsperspektiver for naturvidenskab og matematik). Klassen har arbejdet med et innovativt energikoncept og har formidlet resultaterne i form af en udstilling, som efterfølgende gik på turné til bl.a. andre skoler i Slesvig-Holsten. Marc Wilken fra Leibniz Institut für Pädagogik der Naturwissenschaften overrakte prisen på en fællessamling på A. P. Møller Skolen den 7. november.

Sammen med Duborg-Skolen har A.P. Møller Skolen deltaget i Elevambassadørprojektet, været til stede med 30 elever på Folkemødet på Bornholm samt gennemført den traditionelle 13. årgangstur til København. I alle tre tilfælde er det sket i samarbejde med Grænseforeningen.

KURSER OG PÆDAGOGISKE ARRANGEMENTER

Efter- og videreuddannelsen af vores pædagogiske personale sker fortsat flerstrengt. Flere og flere skoler gennemfører pædagogiske dage enten på egen skole eller i fællesskoledistriktet. Derudover kan målrettede kurser søges, mens pædagogiske dage udbydes centralt, ofte i CfU-regi, hvor der er åbent for deltagelse. Dertil kommer, at konsulentgruppen i stigende grad bliver opsøgt og inviteret af fagteams til faglig sparring på skoler eller i fællesskoledistrikter.

Skoleforeningens kurser og pædagogiske arrangementer for pædagogmedhjælpere, pædagoger, lærere og magistre i skoleåret 2017-2018.

Kursusnavn	Timer	Deltagere
Videregående sprogkursus	30	20
Diplomuddannelse i ledelse, modul 1	24	23
Opdagende skrivning – en vej ind i læsningen	4	9
Snakkepakken	6	8
Musik i indskolingen	8	12
At skrive sig til læsning på tablet og pc	5	10
Træklatring	18,5	6
Matematik i børnehøjde	6,5	22
Læseforståelse gennem strukturerede tekstsamtaler	6	24
Idræt med rytme og bevægelse	8	19
Idræt og leg som redskab til inklusion & idræt i undervisningen, SFO og HFO	6	14
Skolens mange læringsmiljøer	35	24
Faglig læsning via læseguides	6	20
Musikalsk inspiration til førskolen, indskolingen og SFO/HFO	4	13
Engelsk i bevægelsen – eleverne op af stolene	6	13
Sløjdkursus – modul 2	30	8
Sløjd – maskinkursus for kommende sløjdlærere	30	9
Brug sproget – Sprogstrategier for lærere og elever i en tosproget virkelighed	10	23
På spor af ord i en tosproget virkelighed – gør dine elever til sprogdetektiver	10	11
Iglostafetten	2,5	9
Inkluderende pædagogiske miljøer	12	17
Inklusion i dag- og fritidstilbud	6	18
Børn med særlige behov og udfordringer	11	23
Kroppen lærer hjernen	6,5	25
Rum for undren – filosofi med børn	6	20
Musicarma	5	31

Grundkursus i sansemotorik	7	25
Neuropædagogik	7,5	21
Naturgruppe – hvorfor og hvordan	3	15
Matematik i førskolekufferten	2	12
Motorik- og bevægelsesforløb	30	26
Famly for begynderer	3	17
At være sig selv med krop og sanser	6,5	23
Fra fejlfinder til ressourcetekativ	6	25
Når børn blomstrer	6	25
Sjove ting af beton	3	15
Ledertemadag	6	36
Dialogmøder for nyansatte lærere og pædagoger 2017	13,5	44
Dialogmøder for nyansatte lærere og pædagoger – sprog og kultur	17	48
Introduktionskursus for nyansatte pædagogmedhjælpere, modul 2 (Sprog og læsning)	14	28
Introduktionskursus for nyansatte pædagogmedhjælpere, modul 1	13	24
Pædagogiske Dage 2016 (Dagtilbud)	10	195
Pædagogiske Dage 2016 (Skoleområdet, 2 dage á 7,5 timer)	15	434
Førstehjælp – efterår 2017 (deltagere fordelt på 8 kurser á 8 timer)	64	71
Førstehjælp – forår 2018 (deltager fordelt på 6 kurser á 8 timer)	48	71

Derudover har 121 lærere og magistre søgt og fået bevilliget deltagelse i eksterne kurser udbudt i både Tyskland og Danmark.

CENTER FOR PÆDAGOGIK

CENTER FOR PÆDAGOGIK

Skoleforeningen ønsker at styrke og målrette den brede indsats vedrørende den tidlige og systemiske støtte i forhold til børn og unges læring og trivsel. Center for Pædagogik har det formål at styrke udviklingen af Skoleforeningens pædagogiske opgaver og indsatser på tværs af:

- decentrale og centrale enheder
- fagprofessioner
- afdelingerne i forvaltningen

Center for Pædagogik (CfP) mobiliserer viden og sikrer videndeling og samarbejde mellem alle Skoleforeningens aktører i forhold til den pædagogiske og psykologiske udvikling og læring på hele 0 - 18-årsområdet. Udviklingen i Skoleforeningen sker først og fremmest decentralt ude i institutionerne. For at sikre en videns- idé- og erfaringsudveksling mellem institutionerne indbyrdes og Dagtilbuds- og Skole- og Gymnasiekontoret er der etableret ledernetværk på både skole- og dagtilbudsområdet. Center for Pædagogik samler forskellige centrale udviklings- og ressourcestøtteenheder med funktionerne under CfU, PPR, skoleområdets fagkonsulenter, PLC (pædagogiske læringscentre e. skolebibliotekstjenesten) kursusadministrationen og Rejsekontoret.

CENTER FOR UNDERVISNINGSMIDLER (CfU)

Digitale læremidler har været et højt prioriteret indsatsområde for Center for Undervisningsmidler i skoleåret 2017-2018, ligesom CfU og PLC-tjenesten som del af Center for Pædagogik indgår i Skoleforeningens centrale indsatsområder og i samarbejdsprojekter omkring udvikling af materialer om Sydslesvig og formidling på messer.

DIGITALE ABONNEMENTER

CfU faciliterer logistik, økonomimodel og vejledning i forbindelse med skolers fælles indkøb af såvel analoge som digitale undervisningsmidler. Dette drejer sig fx om abonnementer på denførstelæsning.dk (10 skoler), dansk.gyldendal.dk (8 fællesskoler), engelsk.gyldendal.dk (2 skoler) og emat.dk (9 skoler). Ikke mindst i forbindelse med Skoleforeningens nye læreplaner er der stigende interesse, ønsker og vejledningsbehov i forhold til digitale læremidler. Vi har således indledt en struktureret afdækning og evaluering af fælles abonnementer, skolernes egne abonnementer og det generelle udbud af danske digitale læremidler for i slutningen af skoleåret at kunne anbefale forskellige mulige abonnementsscenarier.

STREAMING

Alle skoler har fortsat mulighed for at streame TV-udsendelser direkte i undervisningen via webportalen mitCFU. Portalen tilbyder nu 33.950 TV-udsendelser, herunder også TV-udsendelser fra TVSyd og TVSyd+, som vores CfU fortsat er ansvarlig for at udvælge, redigere og metadatere.

E-BØGER OG EBOGCFU

I samarbejde med de danske CFU'er har CfU Sydslesvig indkøbt 77 nye e-bogstitler fra forlaget Gyldendal, så distributionssamlingen nu råder over 133 klassesæt, der kan anvendes fra indskoling til gymnasiet. Med købsaftalen med Gyldendal er det nu endelig blevet muligt at udnytte fordelene ved den digitale bog, da der er ubegrænset antal af den samme titel til udlån til hver en tid. Samlingen råder endvidere over en række e-bogs-billedbøger, der, alt efter fokus, kan anvendes fra dagtilbud og opad. E-bøgerne kan anvendes i mitCFU's nye e-bogsportal ebogCFU, hvor konsulenter og lærere har mulighed for at tilføje e-bøgerne et eller flere pædagogiske lag – fx videolinks, ordforklaringer eller opgaver – som kan til- og fravælges. På den måde bidrager de digitale muligheder til at give materialerne en faglig og pædagogisk merværdi, som lærerne har mulighed for at tilpasse til netop deres elevers behov og læring. CfU Sydslesvig deltager også i den danske arbejdsgruppe omkring indkøb af e-bøger og udvikling af ebogCFU.

KONTAKTEN TIL DANMARK

CfU Sydslesvig har fortsat et aktivt samarbejde med de danske CfU'er nord for grænsen med et stærkt netværk og en tæt føling med den danske undervisningsverden. I år blev fagtræffet for dansk i samarbejde med CfU på UCSyd afholdt i Sydslesvig og Haderslev, hvor programmets fokus var sprog, kultur og identitet i en danskfaglig og flersprogs-kulturel sammenhæng. Derudover er CfU Sydslesvigs konsulenter repræsenteret i flere af CFU Danmarks arbejdsgrupper som fx ebogCFU og 21skills, der sætter fokus på det 21. århundredes kompetencer.

SKOLEMESSEN I AARHUS OG LÆRINGSMESSEN I KØBENHAVN

Som del af Center for Pædagogik har CfU i samarbejde med Rejsekontoret, Oplev Sydslesvig og Grænseforeningen på vores fælles stand på Skolemessen i Aarhus og Danmarks Læringsfestival i København under temaet "Oplev Sydslesvig i undervisningen" formidlet lejrskole og studieture, ung-til-ungmøder, læremidler, foredrag og temadage og udveksling. Standen var særdeles velbesøgt og vil til næste år blive udvidet med flere aktører i grænselandet.

Interesserede lærere havde i år fået muligheden for sammen med konsulentgruppen at deltage i en fælles tur til Skolemessen i Aarhus, hvor de kunne orientere sig i de nyeste materialer og få fagligt og pædagogisk input, hvilket mange benyttede sig af.

STATISTIK

Den samlede bestand af materialer i distributionssamlingen (klassesæt og sammensatte materialer) er på 54.073, mens mængden af materialer i informationsamlingen i øjeblikket er på 25.265 eksemplarer. Udlånet fra både distributionssamlingen og informationsamlingen er faldet noget i forhold til sidste skoleår og ligger for distributionssamlingens vedkommende på 4.253 bookinger af i alt 52.194 materialer, mens der har været 1.568 udlån fra informationsafdelingen. En del af dette fald kan skyldes, at skolerne i stigende grad benytter sig af digitale læremidler og portaler. I det kommende skoleår vil et af vores indsatsområder fortsat være at se nærmere på, hvordan vi kan stimulere udlånet.

CFU SOM MØDESTED

Christian Paulsen-Skolen bliver flittigt brugt som møde- og kursussted for både Skoleforeningen og dens institutioner samt eksterne mindretalsorganisationer. I 2017-2018 har der således været 471 møder, kurser og pædagogiske eftermiddage med i alt ca. 5.425 deltagere. I samarbejde med IT-kontoret har vi indført et nyt digitalt system, *Resource Central*, hvor den mødeansvarlige selv kan reservere lokaler, servicering, it-udstyr, bordopstilling m.m. Gamle smartboards er blevet udskiftet i tre mødelokaler og erstattet af løsninger, hvor man kan tilslutte eget device. I løbet af det kommende vil de sidste to

mødelokale-smartboards ligeledes blive udskiftet med mere fleksible løsninger.

SAMARBEJDSPROJEKTER

CfU har som del af Center for Pædagogik i det forløbne år deltaget i flere samarbejdsprojekter omkring udvikling af læremidler og bøger om Sydslesvig, der er støttet økonomisk af Sydslesvigudvalget.

I samarbejde med Dansk Centralbibliotek og Munkevængets Skole i Kolding har vi udviklet de to tværfaglige og interaktive e-bøger *Historie og Grænseland. Historiske tekster og Historie og identiteter*, der henvender sig til elever i 4.-6. klasse. Sybilla Nietsch, lærer fra Hans Helgesen-skolen, har været med til at udvikle e-bøgerne og også afprøvet dem i undervisningen med sine elever i Frederiksstad og Husum. Bøgerne har fået en fin anmeldelse i lærernes fagblad Folkeskolen og kan hentes frit i iBooks Store (til iPad) eller via Skoleforeningens hjemmeside (øvrige e-bogslæsere).

Endelig har vi, også i samarbejde med Dansk Centralbibliotek, været involveret i udgivelsen af tre illustrerede børnebøger til børn i alderen 4-14 år: *Silja min Silja*, skrevet af Inge Duelund Nielsen og illustreret af Birde Poulsen, *Midt mellem*, skrevet af Carsten Fink og illustreret af Ursula Seeberg og *Betyder det overhovedet noget?* skrevet og illustreret af Tove Krebs Lange. Bøgerne, der er blevet til på baggrund af et kursus på Jaruplund Højskole i 2015, hvor danske forfattere og illustratører mødtes omkring temaet Sydslesvig, bidrager med vigtige fortællinger om Sydslesvig og det danske mindretal. Der har været stor interesse for og efterspørgsmål på bøgerne, ikke mindst *Betyder det overhovedet noget?*, der har været omtalt i bl.a. TV-Avisen og DR-Ultra. Bøgerne kan bestilles på biblioteket og lånes som klassesæt på alle CfU'er.

Læremidlerne er blevet formidlet på Skolemessen og Danmarks Læringsfestival, hvor der var stor interesse for ikke mindst billedbøgerne, der blev uddelt gratis. Fælles for projekterne er, at de skal styrke danske elevers viden og interesse for det danske mindretal i Sydslesvig. De formidler både en reel viden om Sydslesvig og det danske mindretal og også en refleksion over, hvad det vil sige at tilhøre et mindretal og i det hele taget en refleksion over egen identitet, rødder og ståsted. Det gør dem også særdeles relevante i vores egen undervisningsammenhæng og igangværende indsatser, fx SydslesvigCrew og det tværgående tema i læreplanerne, kulturforståelse.

18 LÆRERE PÅ KURSUS I ENGLAND

CfU har i skoleåret 2017-2018 stilet en Erasmus+ ansøgning på vegne af 18 lærere fra 12 sydslesvigske skoler. Erasmus+ er et EU-program, som giver tilskud til internationale mobilitets- og samarbejdsprojekter omkring uddannelse. CfU har således fået bevilliget 65.000 euro til professionel udvikling af engelsklærere og til styrkelse af regionalt lærernetværk i en to-sproget og flerkulturel hverdag. 8 engelsklærere fra 4.-6. kl har allerede været på et 14 dages kursus i Storbritannien eller Irland, mens de resterende 10 lærere tager afsted i sommeren 2019. Målene for opholdet er at tilegne sig nyeste metoder inden for faget engelsk, at få et engelsksprogligt boost, og at fremme forståelse i organisationen for engelsk som et supplement til den bilinguale skolegang. Lærerne skal etablere et netværk og integrere den internationale forståelse i det daglige arbejde, ligesom der vil være videndeling i fællesskoledistrikternes fagteam som del af den generelle implementering af de nye læreplaner, herunder det tværgående tema kulturforståelse.

FRA SKOLEBIBLIOTEK TIL PÆDAGOGISK LÆRINGSCENTER – TEAM PLC

Med inspiration fra ordningen om de pædagogiske læringscentre i Danmark er vi i gang med at udvikle vores skolebiblioteker til pædagogiske læringscentre, der sammen med de forskellige ressourcecentre skal udvikle og understøtte læringsrettede aktiviteter for brugere fra 0-18 år, vejlede og inspirere skolens medarbejdere og være med til at udvikle og facilitere organisationens og institutionens

indsatsområder. I det kommende år vil et Team PLC udvikle en samlet strategi for vores sydslesvigske PLC'er i samarbejde med de forskellige aktører som fx skoler, dagtilbudsområdet, Centralbiblioteket osv.

PLC – ARRANGEMENTER OG KULTURTILBUD

Hvert år tilbydes skolerne gennem de pædagogiske læringscentre (PLC'er) en lang række arrangementer, i 2017-2018 var det:

- Smart Parat Svar: DE FEM fra Jaruplund Danske Skole kom videre til den regionale runde i Region Syddanmark, Vejle.
- Stormester i oplæsning: Også i år havde Sydslesvig en dygtig elev, Silas Zielke, fra Satrup Danske Skole, med til finalen i Danmark, der blev afholdt på Vejle Bibliotek.
- LæseRaketten: Bogen, der tilbydes gratis til alle elever i grundskolen, havde dette år Jordan som omdrejningspunkt for tekster skrevet af kendte børnebogsforfattere samt portrætter af børn.
- BUSTER på farten: For sjette år i træk kom BUSTER Filmfestival for Børn og Unge til Sydslesvig med en række kuffert fuld af stærke børnefilm. I 2017-2018 deltog i alt 3.543 elever og lærere fordelt på 16 visninger i biografer i Flensborg, Husum, Rendsborg og Slesvig. I 2017-2018 blev BUSTER udvidet til også at omfatte 7. og 8. klasse. Buster på farten blev også i 2017-2018 gennemført med velvillig støtte fra Slesvigske Samfund.

NYT BIBLIOTEKSSYSTEM

Den 1. oktober 2017 skiftede vi sammen med DCB bibliotekssystem til det nyudviklede Cicero, der bruges af alle biblioteker i Danmark. Pga. persondatamæssige udfordringer måtte vi imidlertid lukke ned for det meste af systemet fra den 8. november til den 20. februar, indtil vi fik en afklaring af situationen. Systemudvikleren Systematics er nu i gang med at programmere en rettighedsstyring i programmet, så systemet opfylder den nye persondataforordning i både Danmark og Tyskland.

STATISTIK

Udlånstallene for 2017 – også udlån fra det tidligere system – er trukket ud af det nye biblioteksystems statistikmodul og er på baggrund af forskellige fejlkilder i forbindelse med overførslen af materialer til det nye system ikke 100 % valide. Pga. de persondatamæssige udfordringer, hvor systemet i næsten 4 måneder måtte køre på nødblus, er der desuden foretaget en del håndskrevne udlån, der ikke figurerer i statistikken. Dette afspejler sig i udlånstallene.

Kalenderår	2014	2015	2016	2017	Forandring
Antal udlån, alle skolebiblioteker	249.504	268.700	247.782	211.684	17%

Ud over de her anførte tal for skolebibliotekernes udlån er der i 2017 er ligesom de foregående år blevet læst en række digitale tekster via abonnementer på blandt andet de to web-portaler frilæsning.dk og danske-dyr.dk.

MEDARBEJDERE OG SAMARBEJDSPARTNERE

Pædagogisk konsulent for naturfag og kulturfag, Kirsten laCour, gik den 31.10.2017 på pension efter 60 år i Skoleforeningen. En stor tak til Kirsten for den utrættelige og store indsats hun har ydet for CfU og Skoleforeningen gennem alle årene. Den 1.11. startede Rasmus Raun og Christian Schlömer som pædagogiske konsulenter for henholdsvis naturfag og kulturfag. Den 1.2. tiltrådte pædagogisk konsulent for tysk, Henry Bohm, stillingen som viceleder på Læk Danske Skole. Der skal også lyde en stor tak til Henry for hans kompetente og engagerede indsats i sine 15 år som konsulent. Stillingen som pædagogisk konsulent for tysk bliver besat med en vikar fra efteråret og skoleåret ud. Else Brink Nielsen

er tiltrådt som pædagogisk konsulent for engelsk. I skoleåret 2018-2019 vil området it og medier blive varetaget af et team it og medier bestående af pædagogisk konsulent for matematik, Markus Hausen og pædagogisk konsulent for naturfag, Rasmus Raun. Alle på CfU byder vores nye kolleger velkommen og ser frem til et godt samarbejde.

PÆDAGOGISK PSYKOLOGISK RÅDGIVNING (PPR)

PPR rådgiver og vejleder dagtilbud, skoler og forældre om psykologiske og pædagogiske forhold.

PERSONALE

PPR har i løbet af skoleåret 2017/2018 kunnet sige velkommen til nye medarbejdere i PPR-teamet:

Pr. 1. september 2017 tiltrådte psykolog Marit Gross og psykolog Arik Marschlich og pædagogisk konsulent Sabine Ehlert-Pejtersen og pædagogisk konsulent Lise Olsen.

Pr. 1. november 2017 tiltrådte skolepædagog Dirk-Olaf Næve i skoledistriktet Hiort Lorenzen-Skolen. Han afløste Wiebke Detlefsen, som havde valgt at starte på uddannelse.

Pr. 1. januar 2018 startede overlærer Christiane Bodenhausen som testlærer ved PPR.

I forbindelse med Skoleforeningens pilotprojekter Ressourceteams på Jes Kruse-Skolen og på Husum Danske Skole blev ligeledes overlærer Lone Maurer og lærer Jasmin Wilkens ansat som testlærere ved PPR pr. 1. september 2107.

Praktik

PPR mener, at det er vigtigt, at stille praktikpladser til rådighed for studerende til gavn for såvel den studerende som også for arbejdspladsen.

Dette år havde vi glæde af psykologi-studerende Lynn Kruse fra universitetet i Hagen, som var i praktikforløb hos PPR fra den 18. september til den 17. november 2017.

Afsked

Desværre måtte PPR i årets løb også tage afsked med overlærer Herdis Østergaard, som efter et langt sygeforløb døde den 17. oktober 2017. Herdis Østergaard har siden 1991 og ligeledes efter sin pensionering i 2011 været tilknyttet PPR som testlærer. Vi takker for et langt, trofast og godt samarbejde og vil mindes Herdis med glæde.

INKLUSION

Skoleforeningen har fortsat fokus på inklusion som indsatsområde og vi arbejder målrettet for at styrke og fremme fællesskaber og det gode læringsmiljø for alle børn i alle institutioner.

Den tidlige forebyggende indsats er et kerneredskab, for at optimere og for at sikre, at så mange børn som muligt er inkluderet i fællesskaber og oplever tryghed, trivsel og udvikling i institutionerne. På dagtilbudsområdet har der siden marts 2017 været mulighed for at få bevilget ekstra ressourcer og støtte, når der er brug for et andet inkluderende blik eller andre redskaber, der kan støtte eller udvikle en særlig indsats i et børnefællesskab.

Forandringen af integrationstimer til inklusionstimer har i processen vist sig at være en succes for alle daginstitutioner. Siden marts 2017 er der indgået 63 ansøgninger. Evalueringerne af indsatserne viser en positiv effekt, hvor de forskellige behov bliver tilgodeset, for at skabe deltagelsesmuligheder i fællesskaber for alle børn.

På skoleområdet støtter de 9 skolepædagoger for elever 1. – 4. klasse op om den inkluderende indsats. Skolepædagogerne er med til at sikre en systemstøtte og inddragelse af de ressourcer, der kan styrke inklusionen og fremme et godt læringsmiljø. I det forløbne år er der arbejdet med at udvikle og justere rammer og strukturer for skolepædagogernes indsatser og samarbejdet med skolerne i distrikterne.

SPECIALUNDERVISNING

I skoleåret 2017/18 blev der henvist til specialundervisning i et eller flere af fagene dansk, tysk og matematik. Skoleforeningens bevilling til specialundervisning var 340,5 timer ugentligt.

BØRN MED BEHOV FOR SPECIALPÆDAGOGISK STØTTE

Ud over den specialpædagogiske bistand til elever med læse-stave-vanskeligheder og behov for specialundervisning yder PPR rådgivning og vejledning til børn og unge med behov for specialpædagogisk støtte inden for områderne generelle indlæringsvanskeligheder, autisme, udviklingshæmning, sproglig udvikling og social-emotionel udvikling.

I den sammenhæng arbejder PPR tæt sammen med undervisningsministeriet i Kiel omkring anerkendelse af specialpædagogiske støttebehov og med Landesförderzentren for områderne hørelse, syn og fysisk-motorisk udvikling, hvor der i 2017 blev indgået en samarbejdsaftale. I løbet af skoleåret har PPR opbygget og etableret strukturer og gode samarbejdsrelationer med medarbejderne på centrene. Her har vores samarbejdspartner Susanne Kraus fra undervisningsministeriet i Kiel været en stor støtte for PPR.

STATISTIK

PPR modtog i skoleåret 2017/18 i alt 509 indstillinger på skoleområdet og 69 indstillinger på dagtilbudsområdet, i alt 578 indstillinger.

Antallet af nyindstillinger 2017/18 inden for skoleområdet var 238, antallet af kontrolindstillinger var 271.

Aktivitetsniveau på skoleområdet:

Skoleår	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Nyindstillinger	239	222	186	199	238
heraf med vanskeligheder i hovedfagene dansk-tysk-matematik	166	114	92	118	133
heraf med adfærdsvanskeligheder	29	23	15	17	16
heraf med indlærings- og adfærdsvanskeligheder	51	15	15	15	27
heraf forældrehenvendelser	73	60	58	51	60
Kontrolundersøgelser	148	269	209	221	271
Indstillinger i alt	387	491	395	420	509

Aktivitetsniveau på dagtilbudsområdet:

Skoleår	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Indstillinger	92	97	35	54	69
heraf skolemodenhedsundersøgelser	41	42	12	12	22
heraf med adfærdsvanskeligheder	17	17	19	21	30
heraf grundet andre årsager	22	6	5	18	13
heraf afklaring af forudsætninger	26	41	19	18	23

ELEVER MED SPECIALPÆDAGOGISKE BEHOV. LÆRINGSGRUPPER OG INKLUDEREDE ELEVER I DEN ALMENE UNDERVISNING

Skoleforeningens inklusionspolitik afspejles i statistikken for antallet af elever i læringsgrupper og antallet af elever, der er inkluderet i den almene undervisning på grund- og fællesskolerne.

I skoleåret 2017/18 omfattede undervisningen af elever med generelle indlæringsvanskeligheder 214 elever fordelt på 9 skoler med læringsgrupper og på i alt 30 grund- og fællesskoler, her med status af inkluderet elever med generelle indlæringsvanskeligheder.

STATISTIK SKOLEÅRET 2017/18		
Elever med specialpædagogisk behov inden for området generelle indlæringsvanskeligheder		
Skole	Antal elever	Antal læringsgrupper
Jørgensby-Skolen	41	5
Gustav Johannsen-Skolen	25	3
Ejderskolen	4	1
Gottorp-Skolen	14	2
Husum Danske Skole	15	2
Jes Kruse-Skolen	7	1
Læk Danske Skole	22	3
Sønder Brarup Danske Skole	11	2
Ladelund Ungdomsskole	12	1
I alt i læringsgrupper	151	20
I alt 30 grund- og fællesskoler, hvor eleverne inkluderes med egen elevplan.	63	Inkluderet elever
Elever i alt	214	

PPR yder rådgivning og vejledning til skolerne i forbindelse med undervisnings- og elevplaner, inklusionstiltag og udvikling af læringsmiljøer.

LÆRINGSGRUPPER

Der har i skoleåret 2017– 2018 igen været afholdt fælles arrangementer for elever i læringsgrupperne:

- 7 klasserne: Dykning/klatring i Klettergarten i Eckernförde
- 8. klasserne: Kanotur på Trenen
- 9. klasserne: Startklar, 3 dages arrangement med erhvervsvejledning

Der gives tilskud til disse arrangementer både fra Skoleforeningen og fra det offentlige (Flensborg by og kredsene).

KURSER

PPR har afholdt 2 pædagogiske eftermiddage med introduktion til PPR's indstillingsskemaer samt nye og reviderede ansøgning- og evalueringsskemaer til pædagogiske indsatser.

Derudover har PPR afholdt 3 pædagogiske eftermiddage med overskriften "Schwierige Elterngespräche" og 1 pædagogisk eftermiddag med emnet "Rechtschreibgespräche".

ANDET

Desuden er PPR's medarbejdere aktive i forskellige sammenhænge, f.eks. læseindsatser, fællesevalueringer, udvalgs- og udviklingsarbejde, deltagelse i pilotprojekter Ressourcecentre Husum Danske Skole og Jes Kruse-Skolen, forældremøder, videreuddannelse m.v.

PPR vedligeholder og udbygger desuden netværk og samarbejde med både danske og tyske samarbejdspartnere.

REJSEKONTORET

STYRKET EFTERSKOLE-INDSATS

På efterskoleområdet er der sket meget de sidste 4 år. Hvert år stiger antallet af sydslesvigske elever som tager på efterskole i Danmark. Igennem messe-arrangementet "Efterskolernes Dag i Sydslesvig" og andre infoarrangementer (i februar 2018 afholdt Rejsekontoret f.eks. en infoaften på Aktivitetshuset i Flensborg) samt intensiv telefonisk og personlig rådgivning af forældre og elever på Rejsekontoret, lykkes det at sprede viden om efterskoleophold ud til flere og flere forældre og elever i hele Sydslesvig.

Sydslesvigske elever på efterskole	
2010-2011	57
2011-2012	44
2012-2013	43
2013-2014	58
2014-2015	65
2015-2016	46
2016-2017	52
2017-2018	97
2018-2019	94

PROJEKT "MINDRETAL PÅ EFTERSKOLE"

I tæt samarbejde med Grænseforeningen og Efterskoleforeningen har Skoleforeningen allerede i nogle år arrangeret "prøveophold" for sydslesvigske elever på et antal danske efterskoler. Disse prøveophold har været 14-dages og 24-timers ophold. Ofte har det også været forbundet med et genbesøg af efterskolen på den sydslesvigske partnerskole. Det er Skoleforeningens ønske og mål, at alle elever mindst 3 gange i løbet af deres skolegang i Skoleforeningen har været i kontakt med efterskoleformen og ovennævnte prøveophold har været en måde at sikre dette "møde med efterskolen" på. I 2018 har Skoleforeningen, Grænseforeningen og Efterskolen sammen fået bevilliget penge af Sydslesvigudvalget til projektet "Mindretal på Efterskole" som igennem de næste 3 år skal facilitere sydslesvigske elevers møde med efterskolen igennem obligatoriske besøg og frivillige prøveophold. I modsætning til hidtil, skal fra skoleåret 2018-19 alle elever i 7. årgang på 24-timers ophold, alle elever i 8. årgang skal via dagsture og genbesøg møde efterskoleformen igennem forskellige partnerefterskoler med forskellige profiler, og i 9. årgang kan alle, der har lyst, komme på 14-dages ophold på en efterskole i Danmark. Også for elever, som ikke har planer om at tage på efterskoleophold, er mødet med de jævnaldrende danskere på partnerefterskolerne spændende, inspirerende og berigende og styrker både de sydslesvigske elevers kendskab til Danmark, men i dén grad også de danske efterskoleelevers kendskab til Sydslesvig.

SOMMERFERIEREJSER

Sæsonen 2018 har på ferieværts-området været op af bakke, til trods for at sommerferien 2018 i Danmark og Slesvig-Holsten faktisk i år ligger på samme tid, og ikke forskudt som den plejer. Antallet af nye ferieværter i Danmark har været historisk lavt, ligesom der heller ikke har været frygtelig mange tilmeldte ferieborn til ophold hos ferieværter. Da der er flere ferieværter, som tager 2 ferieborn, er det dog alligevel lykkes os at sende 95 ferieborn afsted, hvilket kun er 8 færre end sidste år. Vi håber selvfølgelig at vi med de nye ferieværter og ferieborn, både fra Danmark og Sydslesvig, har fået skabt nogle gode match, som får en hyggelig sommerferie sammen!

Statistik 2009-2017 Rejsekontoret	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Sommerferieophold hos ferieværter i Danmark										
Børn afsted i alt	354	354	295	257	238	142	146	130	103	96
Heraf genbesøg	239	256	199	193	172	120	106	79	58	60
Heraf hos nye ferieværter	115	98	96	64	66	22	40	51	45	27
Sommerferieophold hos ferieværter i Sydslesvig									11	7
Sommerferiekoloni Vesterledlejren	59	59	65	58	108	104	106	106	106	106

Da vi de forgange år er kørt med meget store busser til de få ferieborn, som vælger fælles transport, har vi i 2018 besluttet os for at bestille små turistbusser, så vi kan undgå de mange tomme pladser, af hensyn til miljøet. Dette betød desværre, at nogle ferieborn mødte op forgæves til bustransporten. De havde ikke meldt sig til, men gik bare ud fra, at der var plads. Det var der desværre ikke. Det lykkedes dog feriebornene at tage et tog op til deres ferieværter og de fik en plads med fællesbussen da de skulle hjem igen.

HJERTING-OPHOLD

Den opmærksomme læser vil bide mærke i, at der i ovenstående statistik mangler tallene for Hjerting sommerophold. Dette skyldes at Hjerting sommerophold siden 2017 ikke længere administreres af Rejsekontoret. Som et led i en professionalisering og optimering af indstillings- og tilmeldingsprocessen

til Hjertingophold er Rejsekontoret som mellemed blevet fjernet, hvilket giver rigtig god mening. Alle informationer om Hjerting ophold er blevet samlet her <http://ro.dksund.de/>.

LEJRSKOLER: VESTERLED OG RENDBJERG

I maj 2018 var Sydslesvighjemmet Rendbjerg karakteriseret ved, at der ingen elever var - derimod byggerod, larm og støv: Rendbjergs barakker blev nemlig renoveret og der er kommet 4 splinternye, flotte enkeltværelser til lærerne og et nyt stort bold- og legeareal lige ved vandet. I løbet af 3 uger lykkedes det Skoleforeningens tekniske afdeling af forvandle gruppeværelser til enkeltværelser. Det var især det gode samarbejde med de lokale håndværkere, der gjorde dette muligt. Og resultatet synes at falde i god jord hos vores brugere; der er allerede i juni 2018 flere ansøgere til Rendbjerg til kommende skoleår, end der endte med at være i hele forgangne skoleår, jf. tabel. Fordelen ved Rendbjerg er selvfølgelig fortsat den relativt korte transporttid (nogle grupper cykler endda) og det tilgængelige strandareal. Eleverne elsker dette område, især de yngre elever. Hos de ældre elever er det fortsat meget populært at tage til Danfoss Univers, Dybbøl mølle og Sønderborg i forbindelse med et Rendbjerg ophold.

Skoleår	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019*
Rendbjerg antal elever	475	614	562	407	413	510	626	522	373	536
Vesterled antal elever	750	564	880	714	854	1.003	814	892	705	575

* prognose

På Lejrskolehjemmet Vesterled står 2018 i "håbets tegn". Støtteforeningen og alle kredse bag Lejrskolehjemmet Vesterled arbejder siden årsskiftet intenst sammen med Arkitekter i bestræbelserne på, en gang for alle, at få opdateret samtlige indkvarteringsforhold på Vesterled. Man håber på at kunne levere gode nyheder til Årsmødet på Vesterled, som er lørdag den 8. september fra kl. 12.00, som altid med lækker mad og hyggeligt samvær. Støtteforeningen Vesterleds Venner, vil ligeledes afholde generalforsamling i forbindelse med Årsmødet, og nye medlemskaber kan tegnes på dagen ligesom eksisterende medlemskaber kan fornyes. Læs mere på www.vesterled.de

HJERPSTED FERIEKOLONI

Hjerpsted er fortsat et populært sted at komme for daginstitutionerne, og der er kun meget få ledige pladser i løbet af en sæson.

Tirsdag den 11. september 2018 afholdes den årlige sammenkomst på Hjerpsted Feriekoloni. Hjerpsted Komitéen udtrykker i forbindelse hermed deres taknemmelighed over, at de må invadere feriekolonien den ene aften i løbet af sæsonen, hvert år. De håber igen i år på mange gæster fra nær og fjern. Programmet og aftenens taler kan ses på Skoleforeningens hjemmeside under "Hjerpsted Feriekoloni". Ud over at stå for den årlige sammenkomst, samler Hjerpsted Komitéen også penge ind til forskellige forbedringer på kolonien.

Sæson	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Antal børn	844	830	807	843	835	840	845	787	843

IT I SKOLEFORENINGEN

IT-kontorets 13 medarbejdere, der tegner ansvarlig for driften af Skoleforeningens infrastruktur, forvaltningens og daginstitutionernes IT-systemer og støtter skolerne i driften af deres pædagogiske IT-systemer har siden den 1. august 2018 fået understøttelse af en IT-supporter elev, som skal blive uddannet her i de næste 2 ½ år. Kontoret byder på brugersupport og vejledning ved tekniske problemer og understøtter, når der skal findes IT redskaber for at løse nye opgaver.

INFRASTRUKTUREN

Den eksterne infrastruktur til skolerne blev også i det sidste år forbedret hos en del af skolerne og daginstitutionerne. Der, hvor de lokale udbydere har etableret nye fiberledninger, har Skoleforeningen tegnet kontrakter for at fremtidssikre internetopkoblingen.

SERVICE

Når der er brug for hjælp med IT udstyr eller programmer er der forskellige muligheder for at kontakte IT-kontoret. Man kan vælge mellem SOS (webbaseret support) eller 555 (telefonisk support). SOS bliver også brugt internt på kontoret for at dokumentere serviceanmodninger og for at kunne sende opgaven til en kollega. Desuden vokser videns databasen, som også kan bruges til selvhjælp på denne måde dagligt. Vi udvikler ligeledes forskellige vejledninger til videns databasen, så brugerne kan finde frem til hjælp, også når der engang ikke er nogen der tager telefonen.

PROJEKTER

I det sidste år har vi fået en projektmodel og et projektstyringsværktøj der skal sørge for, at IT-projekter i Skoleforeningen fremover kører mere transparent og planbar både for fagafdelingerne og for IT-kontoret. De forskellige i gang værende projekter og projektønskerne fra afdelingerne er blevet prioriteret og dokumenteret, så de efterhånden kan sættes i gang og afsluttes på en struktureret måde.

TEKNISK AFDELING

Teknisk Afdeling planlægger, koordinerer og udfører anlægs-, moderniserings- og istandsættelsesopgaver på Skoleforeningens bygninger.

Desuden koordinerer Teknisk Afdeling kørselsområdet og varetager arbejdsgiverfunktionen i forhold til det tekniske personale. Større arbejdsområder er ligeledes Skoleforeningens energiforsyning, forsikringer, eftersyn, rengøring og anskaffelse af inventar.

Bygningsmassen, der skal vedligeholdes omfatter alle institutioner og øvrige bygninger.

STØRRE ANLÆGSOPGAVER

For at kunne omsætte skoleloven og omstrukturere hoved-, real- og gymnasieskoler til fællesskoler, har det været nødvendigt at etablere nye lokaler ved alle skoler med overbygning. Denne omstrukturering har været en stor udfordring Teknisk Afdeling, der igennem flere år har brugt mange mandskabstimer på at udvikle og lede de mange store anlægsopgaver i forbindelse med udbygning til fællesskoler og heldagsskoler i Sydslesvig. I denne omstrukturering af alle vores skoler er vi i gang med den sidste del, nemlig ombygningen af Gustav Johannsen-Skolen.

Gustav Johannsen-Skolen

Vi er færdig med nybygningen. Derefter er vi startet med en del saneringer på skolen. Vi fortsætter med projekteringen af saneringen.

Duborg-Skolen

Vi fortsætter med omsætningen af det 1. byggeafsnit – en overbygning på sportshallen og saneringen af Kjær & Richter bygningen. Fællesskolen er udstationeret til Schulgasse.

Sild koncept

Personaleboligerne er færdige og de første lejere er flyttet ind. I den videre proces er vi i gang med projekteringen af skolebygningen.

Store Vi Danske Skole

I Store Vi Danske Skole er en omfangsrig modernisering i projekteringsfasen i forbindelse med "Brandschutz" og ledningssystemet. **Projektet er indtil videre udsat.**

Vimmersbøl

Helhedsprojekteringen for skolen, børnehaven og vuggestuen er i gang. Efter sommerferien går gymnastiksalen i fællesbrug for de restriktive institutioner.

ETABLERING AF VUGGESTUER

Nibøl Børnehave / Vuggestue

Børnehaven / Vuggestuen bliver færdig og tages i brug i 3. kvartal 2018.

Skovlund Børnehave / Vuggestue

Børnehaven / Vuggestuen bliver færdig og tages i brug i 2. kvartal 2018.

Lyksborg Børnehave

Projektering for en aldersintegreret gruppe samt vuggestue er sat i gang.

Satrup Børnehave (Hostrup Børnehave)

Vi er i gang med omsætningen af projektet – nybygning børnehave med vuggestue. Færdig i 1. kvartal 2019.

Garding Børnehave

Udvidelsen af tagetagen og en omfangsrig sanering er sat i gang.

Kiel Pries Børnehave

Udvidelsen af tagetagen og en implementering af vuggestuen bliver færdig i december 2018.

Der er gang i flere undersøgelser omkring etablering af vuggestuer og udvidelse af børnehaver i Tarp Børnehave, Husum Børnehave, Tarup Børnehave, Store Vi Børnehave og Slesvig.

I 2017/2018 kunne vi med hjælp af et omfangsrigt saneringsprogram fra landet starte saneringer i følgende børnehaver:

Garding Børnehave, Tønning Børnehave, Frederiksstad Børnehave, Kiel-Pries Børnehave, Fjordvejens Børnehave og Julie Ramsing-Børnehaven, Flensborg samt Bustrupdam Børnehave, Slesvig.

MYNDIGHEDSKRAV – BRANDSIKRING OG TEKNISKE INSTALLATIONER

Teknisk Afdeling er i gang med at forbedre de sikkerhedsmæssige forhold på følgende institutioner: Kobermølle Danske Skole, Vesterland-Kejtum Danske Skole, Store Vi Danske Skole, Gottorp-Skolen i Slesvig, Ungdomskollegiet, Jørgensby-Skolen, Jens Jessen-Skolen og Gustav Johannsen-Skolen i Flensborg, Jes Kruse-Skolen i Egernførde, Engelsby Børnehave og Julie Ramsing-Børnehaven i Flensborg, Sørup Danske Skole, Jaruplund Danske Skole.

MILJØ OG ENERGI

Teknisk Afdeling prøver løbende at forbedre energiforbruget på alle områder. Alle moderniseringer forholder sig til ENEV (Energiesparverordning). Vi arbejder endvidere på muligheder for at etablere KWK-anlæg (Kraft-Wärme-Kopplung) og udvide vores biogastilslutninger, ligesom vi arbejder på at nedsætte vores CO2 forbrug og resurseforbrug i det hele taget.

Her kan nævnes, at vi har installeret varmepumper i Sild Børnehave, tjenesteboligerne på Sild, Nibøl Børnehave og Nibøl Danske Skole. Ud over det, fortsætter vi step by step med at modernisere vore varme anlæg.

Der er til dels installeret og planlagt vandvagter i 15 institutioner.

SALG AF BYGNINGER

Følgende bygninger står indtil videre til salg:

- Børnehavelederboligen i List
- Børnehaven i List
- Resterende grundstykke / sportspladsen Rickerter Weg
- Nibøl Børnehave – efter byggefasen

- Hostrup Børnehave – efter byggefasen
- Uffe-Skolen, skoleinspektørbolig
- En sti ved vejen Marienhölzung i Flensborg

UDSATTE ANLÆGSOPGAVER OG NYE ANSØGNINGER

Der er blevet søgt om anlægsopgaver som, vi har været nødt til at udsætte. Projekterne bliver vurderet.

På daginstitutionsområdet har følgende institutioner søgt:

Fjordvejens Børnehave (etablering af grupperum), Humptrup Børnehave (oprettelse af vuggestue), Husby Børnehave (udvidelse med vuggestue), Husum Børnehave (udvidelse), Lyksborg Børnehave (nybygning af daginstitution), Læk Børnehave (udvidelse), Medelby (nybygning af daginstitution), Risum Børnehave (udvidelse vuggestue), Store Vi –Vanderup Børnehave (udvidelse af vuggestue), Sørup Børnehave (etablering af vuggestue), Tarp Børnehave (nybygning), Tarup Børnehave (inddragelse af lejligheden) Ørsted Børnehave (nybygning ved Treja Danske Skole).

På skoleområdet har følgende institutioner søgt:

Hanved Danske Skole (udvidelse), Harreslev Danske Skole (udvidelse), Jaruplund Danske Skole (udvidelse), Jørgensby-Skolen (udvidelse af biblioteket til læringscenter), Jernved Danske Skole (udvidelse), Jes Kruse-Skolen (tilbygning, renovering og sportshal), Medelby Danske Skole (tilbygning af pæd. servicecenter), Oksevejens Skole (inddragelse af lejlighed), Nibøl Danske Skole (ombygning/udvidelse), Risum Skole/Risem Schölj (udvidelse), Skovlund-Valsbøl Danske Skole (SFO), Store Vi-Vanderup Danske Skole (udvidelse), Trene-Skolen (nybygning af Trenens Børneunivers), Uffe-Skolen (udvidelse).

SKOLEFORENINGENS ØKONOMI

REGNSKABSTAL FOR FINANSÅRET 2017

2017 har været et svært år for Dansk Skoleforening, hvilket kan aflæses i årsregnskabet, som udviser et underskud på 584 t€.

Underskuddet skyldes primært stigende lønomkostninger, og på skole- og gymnasieområdet stiger disse omkostninger mere end tilskuddene.

Samlet er foreningens tilskud forøget med 2.674 t€, hvoraf 1.842 t€ kan henføres til dagtilbudsområdet. Hertil kommer en stigende forældrebetaling fra det øgede antal børn, som er steget med 111 i forhold til 2016. Investeringen i dette område vil bidrage til at sikre et dansksproget tilbud til de yngste børn, og vil på sigt være medvirkende til at sikre et stabilt optag i skolerne.

Årets resultat er påvirket positivt af frigivelsen af to lån til landet Slesvig-Holsten. Lånene har nået en alder på 25 år og bliver derfor frigivet fra panthæftelsen. Dette betyder, at Skoleforeningen har en indtægt på 255 t€ i resultatopgørelsen.

Skoleforeningen har i 2017 fastholdt det prioriterede niveau for vedligeholdelse med større vedligeholdelses- og forbedringsarbejder, hvor de største arbejder i 2017 blandt andet har omfattet Duborg-Skolen og Cornelius Hansen-Skolen.

Skoleforeningen har i 2017 gennemført samlede investeringer for i alt 13.442 t€ og havde ved årsafslutningen igangværende byggeprojekter for 12.194 t€, hvor særligt Duborg-Skolen udgør en væsentlig andel heraf.

Tilskudssituationen på skoleområdet er nogenlunde stabil at forstå, at der er en fast aftale med Kiel for de kommende år, der sikrer en lille stigning årlig – såfremt elevtallet holdes. Stigningen er dog tydeligt under den forventede prisudvikling – men den er en del af en tilpasningsaftale, indtil vores tilskud svarer til de officielle "Schülerkostensätze" (svarer til taxametersatser i Danmark). Der er en vis forventning til stigende tilskud efter 2020 pga. stigende tysk opmærksomhed – også økonomisk – på uddannelsesområdet.

I forhold til Danmark har det været en uundværlig hjælp, at vi ikke blev ramt af 2% besparelserne. Vi har således frem til 2017 kunnet overkomme de besparelser, som lå i, at p/l-fremskrivningen lå under vores pris- og lønudvikling – nemlig svarende til ca. 1 % i 2017, men for de kommende år bliver udfordringen større og det ses på udsigten til over 2 mio. € i underskud i 2018.

På dagtilbudsområdet ser vi stigende aktivitet og stigende tilskud. Vi er meget aktive for at få samme tilskud hjem som de tilsvarende tyske institutioner, og vi ser her pæne stigninger i det vi får ind - også til udvidede åbningstider og til renoveringer. Området har jo medført, at den samlede økonomi i dag er finansieret med lidt flere tyske midler end danske og denne bevægelse vil fortsætte i de kommende år. Men det skal understreges, at de danske tilskud fortsat vil udgøre et helt afgørende element for, at det overhovedet kan lade sig gøre at drive mindretalsinstitutioner.

Vi har vedtaget ligestilling med hensyn til forældrebetaling. Dette giver en lille ekstraindtægt over de næste år.

Især på området forsikringer (herunder sociale forsikringer) og pensioner ser vi en udvikling, som er langt over de gennemsnitlige fremskrivninger. Det skyldes antallet af ansatte, som ikke kommer under Beihilfe og P51, stigende forsikringskrav og –priser i Tyskland og så skyldes det naturligvis også voksende sundhedsudgifter under Beihilfe. Det må betragtes som meget vigtigt for den samlede økonomi at flest muligt kan være omfattet af vores forsikringsfritagelse for medarbejdere under Beihilfe og/eller P51 – der er simpelthen tale om en langt mere økonomisk løsning ad den vej end de dyre forsikringsordninger, som ellers træder i stedet. Det er således vigtigt, at denne model fortsat udvikles på trods af danske tendenser til afvikling af tjenestemand- og tjenestemandslignende ordninger.

DANSK VOKSENUNDERVISNING I SYDSLESVIG

ved sekretær Anne Lobach

Dansk Voksenundervisning er det centrale sted i Sydslesvig, der tilbyder undervisning til voksne inden for et bredt spektrum af fag og emner. Voksenundervisningens øverste organ er Repræsentantskabet, som består af 35 delegerede fra et stort antal danske organisationer og institutioner i Sydslesvig og de hermed samarbejdende frisere. Repræsentantskabet vælger et nævn på syv medlemmer for et år ad gangen. Voksenundervisningsnævnet fungerer som forretningsudvalg for Repræsentantskabet.

Nævnets formand er Erik Andresen (Danmarks Lærerforening i Sydslesvig), næstformand er Jens M. Henriksen (Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig e.V.).

De øvrige nævnsmedlemmer er Blide Kürstein Borg (Den Slesvigske Kvindeforening), Erika Jentzen (DSH - Foreningen af Aktive Kvinder), Maike Lohse (Sydslesvigsk Forening e.V.), Kerstin Meinert (Sydslesvigsk Forening for Ejdersted amt) og Lorentz Korsgaard (Dansk Kirke i Sydslesvig).

SÆSON 2017-2018

Et omfattende udvalg af kurser inden for emnegrupperne sprog & litteratur, kunst/kultur & musik, motion & bevægelse, håndarbejde/håndværk & kreativitet tiltrak et stort antal deltagere fordelt over hele Sydslesvig. I sæsonen 2017-2018 blev der udbudt i alt 317 kurser med 6.476 lektioner. 3.474 kursister deltog i aktiviteterne; et gennemsnit på cirka 11 personer per kursus.

Kursusvirksomheden blev i budgetåret 2017 støttet med godt 85.000,00 euro i offentlige tilskud - svarende til cirka 23,2 % af de samlede udgifter til Voksenundervisningen.

Statistik 2017-2018

Emne	Kurser	Deltagere			
Dansk sprog	205	2.100			
Dansk litteratur	5	47			
Frisisk	4	35			
Øvrige sprog	6	46			
Motion & bevægelse	56	683			
Håndarbejde/håndværk & kreativitet	28	227			
Kunst & kultur	5	175			
Musik, kor & orkester	5	102			
Aktive pensionister	3	59			
I alt	317	3.474			
	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
Kurser	430	423	393	358	317
Deltagere	4.595	4.470	4.361	3.914	3.474

FAMILIESPROGKURSERNE

Familiesprogkurserne har i samarbejde med Sydslesvigsk Forening og Dansk Skoleforening for Sydslesvig etableret sig som en fast bestanddel af Voksenundervisningens udbud i Sydslesvig. Kurserne afholdes fire gange om året og består af intensiv sprogundervisning for familier fra mindretallet. Der er undervisning både for begyndere og øvede samt årstidsrelaterede workshops, hvor forældre og børn lærer med og af hinanden om dansk sprog og kultur.

AFSLUTNINGSARRANGEMENT FOR SÆSONEN 2017-2018

Voksenundervisningen afsluttede sæsonen 2017-2018 med en udflugt til Flensborg.

25 kursister, undervisere og aktive inden for Voksenundervisningen deltog i arrangementet, der blev afholdt den 23. maj 2018. Arrangementet startede med en guidet rundvisning hos Johannsen Rum i Mariegade og en bytur på Flensborgs Rom- & Sukkerrute.

Dagen sluttede af med fælles spisning på restaurant Borgerforeningen.

ÅRSMØDE

Den 2. og 3. juni 2018 præsenterede Voksenundervisningen sine aktiviteter ved årsmødet i Egernførde og i Flensborg. Ved strålende solskin orienterede sig årsmødedeltagere ved infoboden om det kommende kursusår og seneste nyt fra voksenundervisningsområdet. Voksenundervisningens bod vil fremover også være repræsenteret til årsmødet på skift fra år til år til de forskellige friluftsmøder.

VOKSENUUNDERVISNINGENS HJEMMESIDE

På Voksenundervisningens hjemmeside kan der findes en aktuel kursusliste, alle kursussteder, ledere og lærere samt alle informationer om Voksenundervisningen. Derudover er det muligt direkte at tilmelde sig til enkelte kurser via hjemmesiden: www.voksenundervisning.de

LADELUND UNGDOMSSKOLE

ved forstander Hans Jochimsen

Ladelund Ungdomsskole er en gave fra A.P. Møller Fonden, og i 1982 kunne skolen modtage sit første elevhold. I tidens løb er der sket en del ændringer i skolens vilkår, og nye interne ideer har til stadighed påvirket udviklingen.

Skoleåret har som altid været rigt på oplevelser. Her skal kun nævnes et mindre udvalg, som på ingen måde er fyldestgørende i en beskrivelse af året, der gik.

Vi har nu i flere år haft en én-dags-skitur indlagt i årsplanen. De senere år har vi brugt skihallen i Wittenburg. Den er både større og billigere end den i Bispingen, som vi benyttede i begyndelsen. På trods af den – i hvert fald for de voksne - anstrengende bustur, har det hvert år været en stor succes. Derfor har vi i evalueringen besluttet at undersøge mulighederne for en hel uges ski-lejrskole næste år.

Vi var så heldige, at Teknisk Afdeling sidst på finansåret fandt midler til en forbedring af vore pigegange. Der blev råd til at male såvel gange som værelser, og oveni fik samtlige pigeværelser nye møbler. Da projektet skulle stå færdigt inden jul, var vi nødt til at gennemføre det, medens eleverne var på skolen. Det betød, at pigerne flyttede rundt mellem værelserne, efterhånden som netop deres værelse stod for tur. Heldigvis tog alle det med godt humør, og stor var glæden hver gang, værelserne igen kunne tages i besiddelse.

En af årets nyskabelser var "produktionsugen". De senere år har vores åben-hus-dag, Ladelund-Dagen, lidt under vigende besøgstal. Derfor flyttede vi dagen til en søndag i december, hvor vi supplerede præsentationen af skolen med et julemarked. På markedet solgte vi ting, som var fremstillet i løbet af ugen op til markedet. Det blev en succes. Rigtig mange mødte op, og der var også et godt salg. Også denne dag har vi evalueret, og vi har besluttet at beholde julemarkedet. Dog producerer vi næste år ikke i en koncentreret uge, men i løbet af første halvår i valgfagene og linjerne.

Som nævnt i sidste års beretning ville vi indføre "linjer" i stedet for de uddaterede "værkstedsfag". Efter drøftelse endte vi med følgende fem linjer: Idrætslinjen – krop og bevægelse, praktisk linje – friluftsliv- og -arbejde, kost- og ernæringslinje – mad og sundhed, form- og farvelinjen – kunst og håndværk samt medielinjen – internet og medier.

Disse venter vi os meget af. Vi mener, at linjerne tilsammen udgør en bred vifte af tilbud, og vi har således stadig en appel til alle sydslesvigske unge. Lærerne har udarbejdet læreplaner, og vi er nu klar til næste skoleår. Fordelene i forhold til værkstedsfagene er, at vi kan nå dybere ned i stoffet (eleverne skal vælge en linje for hele skoleåret), vi opbygger en materialesamling for hver linje, og vi vil stå stærkere rent PR-mæssigt.

Nu mangler vi blot et glasfiberet til medielinjen, og i skrivende stund har de travlt med at grave Ladelund op til formålet. Så det tegner godt.

Lejrskolen gik i år til Torfhaus i Harz. Et dejligt sted med masser af aktiviteter, så det kunne kun blive godt.

Ellers har vi været på tur til Dybbøl, hvor vi lærte om krigen i 1864. Og til Kiel, hvor 9. kl. var i landdagen og 7./8. kl. i planetarium.

Tre lærere forlader os ved skoleårets afslutning. Petra Heide-Jochimsen går på pension, Iris Deckert-Hansen flytter til Sønderbrarup Danske Skole og vores årsvikar Wanja Blaue går på barsel.

Vi har i besparelsernes ånd sparet en lærer væk og næste år kommer derfor kun to nye: Oliver Otte vender tilbage efter et år på en anden skole og Pia Lauritzen bliver årsvikar. Velkommen til begge to, og god vind til de tre, som forlader os.

Ungdomskollegiet

ved forstander Allan Pedersen

Ungdomskollegiet på Marienhölzungsweg i Flensborg blev overdraget til Skoleforeningen i 1971 efter en indsamling i Danmark. Det har siden været hjem for fjerntboende unge, som har søgt uddannelse i byen. Herudover kan elever efter skolernes eller PPRs indstilling optages. Ungdomskollegiet har en bestyrelse bestående af tre forældre, to repræsentanter fra Duborg-Skolen, en repræsentant fra Styrelsen, to beboere og en medarbejder samt forstander.

Ved skoleårets slutning tog vi afsked med 13 kollegianere, som afsluttede deres skolegang i Flensborg. En stor del af de unge har boet hos os i 5 år, og det er vemodigt at sige farvel. Heldigvis er de tidligere beboere flinke til at kigge forbi, når de er i Flensborg, og efter sommerferien indtager et nyt hold de tomme værelser.

Renoveringen af kollegianernes toiletter og badeværelser blev færdiggjort omkring jul, og de grå betonlofter på elevværelserne har også fået en omgang hvid maling. Med nye gardiner på alle værelser synes vi faktisk, vi har nogle flotte og indbydende lokaliteter.

I foråret indbød Duborg-Skolen og Ungdomskollegiet alle forældre fra Vesterland-Kejtum Danske Skole til et åbent hus arrangement. Også mange forældre til børn i de små klasser tog imod invitationen, selvom der vil gå nogle år, før deres børn efter 8. klasse skal til Flensborg. Vi fik efterfølgende nogle positive tilbagemeldinger fra deltagere, som før besøget havde haft svært ved at forholde sig til, at deres børn skal flytte hjemmefra som 14 årige.

I løbet af skoleåret har vi haft mange gæster på Ungdomskollegiet. Her kan nævnes en gruppe sydslesvigske præster, deltagere i DM i petanque, skoleelever fra Bretagne, deltagere ved årsmødets flaghejsning og Skoleforeningens jubilarer.

Vores køkken har arrangeret kurser og temadag, og vi har været involveret i erhversorienteringsprojekterne Startklar med Læk Danske Skole og BOP med Duborg-Skolen.

Ungdomskollegiets sociale arrangementer afholdes af Kollegierådet, som alle vores unge er medlemmer af. Vi har flere tilbagevendende aktiviteter som fx julefest, kollegieweekend og biografture, dog vil jeg i år fremhæve et kursus – kun for piger. Tryghed og Selvforsvar var overskriften, og jeg har fået fortalt, at pigerne fik sved på panden og en god snak med instruktøren om, hvilke forholdsregler piger og unge kvinder skal tage, når de bevæger sig rundt i byen efter mørkets frembrud.

I skoleåret 2017-2018 havde eleverne som altid fri den 3. oktober og den 1. maj. Da begge dage faldt på en tirsdag, besluttede vi os til at holde Ungdomskollegiet åbent, så eleverne ikke skulle køre hjem for én dag. De fleste tog imod tilbuddet, og efter en sen morgenmad hyggede vi os med film og spil. Næste skoleår får vi tre fridage, da reformationsdagen den 31. oktober er kommet til. De falder alle på onsdage, og vi vil igen tilbyde, at kollegianerne kan blive i Flensborg.

Efterhånden som de unge i skolen og ved fritidsaktiviteter får en større kontaktflade i Flensborg, opstår behovet for at være her i weekenderne for at deltage i diverse arrangementer. Oftest får de lov til at blive på kollegiet, og så må de selv lave mad i vores lille elevkøkken. Ordningen fungerer godt, fordi de unge er ansvarsbevidste og opfører sig pænt.

Jaruplund Højskole

ved forstander Karsten B. Dressø

FÆLLES MEDARBEJDER INDSATS LØFTER FORTSAT JARUPLUND HØJSKOLE

Uden den fælles indsats, der dagligt ydes af alle medarbejdere på Jaruplund Højskole, havde det ikke været muligt igen i 2017 at have fremgang vedr. antal gæster, korte kursister og antal årselever. Vi har herudover arbejdet med udvidelse af vores tilbud målrettet unge mennesker samt leveret et regnskab ca. 6.000,- euro bedre end budget, på trods af behov for nogle større investeringer.

Sidste år skrev jeg bl.a. *"Det er en fornøjelse at være forstander og samarbejde med 14 engagerede medarbejdere, der ved fælles indsats på såvel hverdage, helligdage og i weekender, sommer som vinter, giver vores kursister en god oplevelse af Sydslesvig og Jaruplund Højskole"* og dette er fortsat gældende.

ANTAL GÆSTER, KURSISTER PÅ KORTE KURSER OG ÅRSELEVER (ÅE)

Vores målsætning for antallet af gæster for 2017 var på 3.500, hvilket vi har overgået. Vores gæstetal på Jaruplund Højskole inkl. kursister har været på 4.836 gæster til forskellige arrangementer. Vi har haft 1.060 kursister, hvoraf over 2/3 del er danske deltagere på vores korte kurser jf. kataloget og kurser udarbejdet i samarbejde med foreninger i Danmark. Derudover har der været kursister på dansk familiekursus og andre dansk kurser. Ved opgørelsen af antal ÅE (en elev i 40 uger = 1 årselev) er vi i 2017 nået op på 23,21 ÅE, hvilket er 1,21 ÅE mere end vores mål, der var på 22 ÅE.

LANGE KURSER MÅLRETTET UNGE MENNESKER

Vores lange kursus i foråret måtte vi desværre aflyse grundet for få tilmeldte. Det gjorde, at vi påbegyndte udvikling af nye linje-/kernefag, reformulere de tidligere fag og lavede indholdsplaner. Vores kursustilbud til foråret 2018 kom derfor til at bestå af 9 kernefag: Tysk, musik, kunst, guide, ledelse og de nye Eksistens, E-Sport, Foto & Video samt Programmering (elektronisk musik). Vi besluttede også at udarbejde og implementere en ny hjemmeside målrettet såvel de unge mennesker som vort kort kursus publikum, samt lavet en markedsføringsplan, så vi sikrede øget kendskabsgrad til vores lange kurser. Herudover begyndte vi i maj 2017 at se på vores kort kursus program for 2018 og vi valgte at udvide antallet af udbudte kurser fra 28 til 40. Derved ville vi være delvist sikret, såfremt vi i 2018 ville stå i den situation at måtte aflyse vores lange kursus igen. Dette arbejde var en stor og tidskrævende proces, så selvom vi ikke har haft unge kursister at undervise, har der været stor aktivitet sideløbende med diverse udlejninger og anden kursusvirksomhed. Jeg må sige, at alt personalet igen i 2017 har ydet en stor og engageret indsats.

VORES REGNSKAB FOR 2017

Vi kom i 2017 ud med et resultat der var ca. 6.000,- euro bedre, end vi havde budgetteret med. Dette til trods for, at vi havde en del uforudsete indkøb til bl.a. køkkenet, hvor vores store kogeкар (overflyttet fra det gamle køkken) ikke fungerede mere, og vi blev nødt til at købe et nyt, hvilket også var tilfældet med vores kaffemaskine, som gæsterne anvender. Herudover så vi på muligheder for at nedbringe vores omkostninger yderligere, hvilket kunne ske, da vores chauffør og hjælpedel fik nyt job som ledende pedel på en af Skoleforeningens skoler i Flensborg. Ved fælles hjælp og fordeling af hans ansvarsområder samt indhentning af nyt tilbud vedr. buskørsel, opnåede vi en klækkelig besparelse på vores omkostninger i 2017.

STØTTEKREDS UDVALGET HAR FÅET PLADS I HØJSKOLENS BESTYRELSE

Støttekredsen har i 2017 arrangeret forskellige aktiviteter og bl.a. afholdt sangaftener og en foredrags-, udstillings- og filmaften vedr. en af vores første forstandere, Niels Bøgh Andersen. Herudover har formanden for Støttekredsens udvalg deltaget aktivt i Højskolens bestyrelsesmøder og bidraget konstruktivt til det tætte samarbejde mellem Støttekredsen og Jaruplund Højskole.

FORSTANDERBOLIG

2017 blev også året, hvor forstanderboligen var færdig indrettet og klar til indflytning. Der er skabt en rigtig dejlig tidsvarende forstanderbolig. Den er forberedt til at huse en forstanderfamilie med op til tre børn, hvis det skulle blive aktuelt om mange år.

FREMADRETTET

Den indgåede resultataftale mellem Jaruplund Højskole og Dansk Skoleforening for Sydslesvig er grundlaget for Jaruplund Højskoles virke. Denne aftale er godkendt af Skoleforeningens Styrelse og beskriver grundlaget for at drive højskolen. Selve aftalen ligger tæt op af det lovgrundlag, der er gældende for danske højskoler. Der er også et krav om, at elever fra andre lande skal betale et beløb for at deltage i højskolens kurser, jf. de regler, der også er i Danmark for udenlandske elever. Her kan man søge en pulje, der gør det muligt, at danske højskoler for den pris der svarer til ½ friplads, få op til 7 udenlandske elever, som man kan tilbyde et meget favorabelt ophold.

Vi besluttede, at alle elever skal betale. Dette gjorde det muligt at ca. 12 elever kunne komme med denne lave betaling og de resterende til den tilladte mindstepris for et højskoleophold jf. loven. Vi indførte også, at udenlandske elever skal sende en begrundet ansøgning og kunne tale, skrive og forstå engelsk, gerne tysk eller dansk samt have studeret/interesse for Skandinavien/Tyskland/mindretals problematikker/kunst.

På trods af vores tiltag og tilmeldinger til det 12 uger lange kursusophold i foråret 2018 (23 tilmeldinger fordelt med 21 studerende fra østeuropæiske universiteter, en fra Sydslesvig og en fra Danmark) fik vi ikke tilladelse af Skoleforeningens Styrelse til at gennemføre kurset. I Danmark skal der være min. 50 % danske kursister på det lange kursus, og her var der for få til, at det kunne godkendes.

Vi kan derfor glæde os over, at vi til 2017 øgede vores kort kursustilbud til gennemførelse i 2018 som tidligere beskrevet. Herudover kan jeg oplyse, at vi i 2018 atter har nytænkt vores tilbud til 12 ugers kursus i 2019 målrettet unge danske og sydslesvigske elever. Vi har under arbejdstitlen "Broen til Tyskland går via Sydslesvig og Jaruplund Højskole", arbejdet på at ville udbyde "Tysk sprog, kultur og virksomhedsforståelse", hvilket jeg glæder mig til at fortælle mere om i næste års årsberetning.

